

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 6. XV aastakäik

TEATAJA

15. märtsil 1940

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:	Toimetus ja talitus	Kuulutuste hinnad:
Aastas . . . kr. 3.50	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20	$\frac{1}{1}$ lhk. . . kr. 40.00
Poolaastas . . . „ 2.00	Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:	$\frac{1}{2}$ „ . . . „ 22.00
Välismaale . . . „ 7.00	igal äripäeval 12—2 p. l.	$\frac{1}{4}$ „ . . . „ 12.00
Poolaastas . . . „ 4.00		Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Hindade tõusu probleeme. Merekindlustus — eriti sõja ajal. Maksustamisküsimusi. Väliskaubanduslik informatsioon. Asutiste ja ettevõtete kodanliku õhukaitse tegevkondate varustamine. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Äride register. Välisbörsid. Kaubahindu. Toiduainete turg. Tallinna börsi kursisedel.

Väärtuslik ja odav valkaine

toitude ja saiade valmistamiseks on alati värsked kuivatatud piim

Rammu-pulber

Sisaldab 36% valkaineid, pakitud $\frac{1}{2}$ -kilolitesse kottidesse. Paki toiteväärtus: 24 muna — valgud ja kalorit.

Hind 40 senti pakk.

Kohvile ja teeale kasutage ainult kondenseeritud

Rammu-piima

(9% rasva ja 14,5% piimasuhkrut), siis suhkru norm on küllaldane.

Hulgimüük: E. Kaupmeeste Majanduskeskuses ETK, Juustu-võitsentraal Tallinnas ja telefon 424-69.

Valmistaja:

SÄREVERE-PIIMATEHAS

Türi, telef. nr. 96.

Saksa Usaldusvalitsus Eestis

Tallinn, Toompuiestee 3.

Telefonid:

Dr. H. Wollert	Tel. 420-01,
F. E. Bendler	" 411-39
A. Nottbeck	" 482-18
Osak. 1. Kaubandus ja tööstus	" 447-77
" 2. Linna kinnisvarad	" 423-67, 429-57
" Majade valitsemine	" 476-72
" 3. Põllumajandus	" 454-99
" 4. Väärtpaberid	" 447-77
" 5. Võlad ja nõudmised	" 453-67
" 6. Mööbel	" 472-31
" 7. Mitmesugused varandused	" 472-31
Juriidiline osakond.	" 476-72
Sekretariaat	" 411-39
Raamatupidamine, kassa	" 449-99
Registruur, post	" 481-90
Varustustoimkond	" 481-90
Teated	" 432-39

Agentuurid:

Tartu, Lossi 1	Tel. 30-39
" Põllum. osak	" 34-58
Pärnu, Pühavaimu 8	" 93
Narva, Peetri pl. 6	" 104
Viljandi, Tallinna 2	" 32
Haapsalu, Viedemanni 4	" 138
Rakvere, Pikk 24	" 414
Paide, Tallinna 33.	" 122
Kuressaare, Lossi 5	" 91
Võru, Koidula 14	" 107
Valga, Kesk 12	" 55

Umberasujate varanduse likvideerimiseks teostab Saksa Usaldusvalitsus järgmised tehingud:

Talukohtade müük ja rendileandmine;
Linna kinnisvarade ja suvilate müük;
korterite, äriruumide ning suvilate üürileandmine;
kaubandus- ja tööstusettevõtete, kaubaladude, -sisseseadete jne. müük;
väärtpaberite, obligatsioonide jne. realiseerimine;
autode, mööblite, inventari jne. müük.

Hindade tõusu probleem

On üldiselt teada, et erakordsetel aegadel võetakse tarvitusele erakordsed seadused ja määrused. Valitsusvõimul tuleb säärasel puhul laiate rahvamasside raskesse olukorda sattumise ärahoidmiseks paratamatult tarvitusele võtta erilisi abinõusid, hoolimata sellest, kas need abinõud kõigile kodanikele meeldivad või mitte.

Sellekohased abinõud on praegusel korral nii sõdivate kui ka erapooletute riikide poolt käsitlemisele võetud. Meilgi on vastavad seadused ja määrused selleks ellu rakendatud.

Nii on meil antud karmid eeskirjad, mis keelavad kaupmeestel oma kaupade eest üleliia kõrget hinda võtta, et vältida ähvardavat elukallidust. Mõnede kaupmeeste eksimused nende eeskirjade vastu on juba kohtulauani jõudnud ja kohus on nende kohta oma otsuse teinud.

Selle poolest peaks kõik korras olema ja kodanikud peaksid olema rahuldatud, et nende huvide eest ollakse valvel. Kuid võitluses elukallidusega tekivad mõned küsimused, mis nõuaksid tõsisemat kaalumist.

Kõigepealt, millest tekib elukallidus, õigemini — hindade tõus, ja mida tuleb lugeda liigkasuks?

Kaubahindade tõusu ja seega ka elukalliduse kõige lihtsam ja loomulikum põhjus on, et kaubad turult kaovad ja nende soetamine on ühenduses suurte raskuste, kulude ja riisikoga. Kui teatavad kauba tagavarad kokku kuivavad, kaup otsa lõpeb, siis tõuseb ta paratamatult hinnas, kehtigu mistahes seadused ja määrused. Pakkumine ja nõudmine määrab kauba hinna. See igivana reegel jääb püsima ka erakordsetel aegadel. Kuld on hinnas kallis sellepärast, et teda on maailmas vähe, raudkivi aga odav, kuna seda on külluses. Raud on muidu lihtne ja odav metall, aga praegu, kus üle maailma nõudmine ta järele on suur ja seetõttu tagavarad on kokku kuivanud, ta on kallis. Ei tule vist kellelegi mõttesse rauavabrikante raua hinna tõusus teha vastutavaks, kuna selle hinna tõusmise põhjus on kõigile arusaadav. Samuti ei võetud ka vastutusele seda kalanaist, kes 9. märtsil s. a. Tallinna turul räimi müüdas ja räime kilost nõudis ... ühe krooni. Mina isiklikult teda ei süüdistata, kuna ta oli oma räumelastiga ainuke turul, ja kel tahtmine oli seda „haruldast“ kala endale lubada, see pidi ka maksma. Kui see kalanaine

mingisuguse normihinnaga oma kalakoorma oleks ära jaganud, poleks see ometi kuigi paljusid suutnud rahuldada.

Suures enamuses on aga meil meie kodumaised esmajärgulised tarbeained müügil võrdlemisi mõõdukate hindadega, ja seda seepärast, et neist aineist ei ole puudust. Ükski kaupmees ei saa nende eest liigset hinda võtta, kuna pakkumine ja sellega ka võistlus müüjate keskel on suur. Kunstlik hindade tõus neilt aineilt oleks võimalik ainult sel teel, kui kaupmehed omavahel kokku lepiksid ja leppe kohaselt hindu tõstaksid. See pole aga meie oludes üldse mõeldav. Ja kui säärane nähtus peakski ilmnema, siis oleksid karmid karistused õigustatud. Kaubandus-tööstuskoda on minu teada alati kaitsnud vaba võistlust majanduslikul alal, ja et see on õige sihtjoon, seda näeme me praegu. Seal, kus üksik isik või ettevõtte on monopolisti olukorras, on hindade üleskrüvimine alati hõlpus ja põhjused kergesti leitavad, aga seal, kus võistlejate hulk on suur, on see raskesti läbiviidav. Võib arvata, et meil oleks ka piirituse hind sootuks teine, kui piirituse müük ja tootmine toimuks vaba võistluse alusel.

Elukalliduse vältimise üheks abinõuks on see, kui kodanikud ise neid kaupu, mille hind paratamatult tõuseb, vähem tarvitaksid või üldse nende tarvitamisest loobuksid. Mispärast peaksid meil välismaa konjakid, puudrid, närvärvid jne. olema odavad? Kes neid tahab tarvitada, see ka maksu, sest pealegi läheb säärastelt luksuskaupadelt saadav kasu teisel poolt riigimaksudena suurel määral riigikassasse. Kaup paneb siin ainult raha liikvele ja meelitab seda selle taskust välja, kelle taskust see lihtsa tulumaksuna poleks välja tulnud. Liigkasuvõtmise mõiste määratlemisel tuleks minu arvates alati seda tähele panna, missuguse kauba eest kõrget kasu võeti. Ei ole igakord halb, et teatav kaup on kallis, rahvamajanduslikult on see teinekord koguni soovitatav ja tarviline. On täiesti hea, et briljandid on kallid. Kui nad oleksid odavad, siis ostaksid neid ka vaesed, raisates nende peale oma rahanatukese, mis kulub elu ülalpidamiseks. Kalliskivid aga ei kõlba toiduks või ihukatteks.

Liigkasuvõtmisega ei tohi esmajärgulisi ja harilikke tarbeaineid kalliks ajada. Massi häädast ja puudustest ei tohi üksikud profiiti

lütia. Säärastel kordadel peab valitsusvõim täie karmusega vahele astuma. Kus aga on tegemist luksusesemetega ja üldse kaupadega, mis ei kuulu esmajärguliste tarbeainete või hari-like igapäevaste kaupade mõiste alla, seal oleks küll vaevalt otstarbekohane juurdlema hakata, kas kaupmehe kasuprotsent säärase kauba pealt peaks olema x või $x+y$.

On üldine nähtus, et kaupmeeskond, kasu-tades sõjaaegset konjunktuuri, ainult näiliselt teenib, sisuliselt sageli aga vaesustub. Kaup-mehe rikkus, ta alusvara, on ta kaup, sest kui kaupmehel ei lähe korda müüdnud kauba asemele soetada uut kaupa või muud püsiva väärtusega vara, siis ta on laostunud.

Homo oeconomicus.

Merekindlustus — eriti sõja ajal

Õigusteadlane N. Rahe

(Järg)

III. MEREKINDLUSTUSLEPINGU SÖLMIMINE.

Rahvusvahelised merekindlustuslepingute sea-dused, nagu ka ex-Vene kaubandusseaduse § 563, loetlevad üksikuid kindlustatavaid huve või objekte, mis kui rahas hinnatavad huvid võivad olla merekindlustuslepingute aluseiks. Kõiki objekte on aga võimatu loetleda ja seepärast sea-dused tavaliselt lõpetavad loetelu sõnadega „üldse kõik objektid, mis mereohtudest võivad saada ähvardatud“. Nii lõpeb ka Ks § 563 (samuti Itaalia kaubanduskoodeksi § 606 p. 7). Säärane vastutulek seaduste poolt võimaldab igal konkreetset juhul otsustada, kas on tegemist kind-lustatava huviga, s. o. kas kindlustusvõtja vara ähvardaks mereoht, kui juhtuks õnnetus laeva või laadungiga, ja kui säärane huvi seadusega otseselt keeldud pole, siis oleme õigesti määrat-lenud kindlustatava huvi.

Tähtsaimad merekindlustuslepingu objektid.

Tähtsaima objektina tuleks nimetada laeva (kasko). Sellest on huvitatud laeva käsutaja, veel enam aga laeva omanik, eriti siis, kui mõ-lemad on ühes isikus. Merekindlustuse juures ei oma tähtsust, mis otstarbeks laev on määratud, kas kaubaveoks, ekspeditsiooniks või teisteks otstarveteks. Juriidiliselt tuleb mõista kindlus-tatava laevana laeva (kasko) korpust koos põhi-osadega, nagu mastid, korstnad, masinad, vint-sid, rool, ja kõiki sise- ning välispäraldisi, mis teevad laeva kohaseks täitma oma otstarvet. Vaieldavuse korral tuleb arvestada terviklust, s. o. laeva ja ta päraldisi, kui vastupidiselt pole lepingusse sisse võetud. Peale päraldiste on laeval veel teisi esemeid, mis on tarvilised mitte üksnes merereisideks üldiselt, vaid teatud konkreetseks reisiks, nagu kütte- ja toiduainete ta-gavarad. Need asjad ei mahu laeva (kasko) mõistesse. Saksa vastava ala seadused ning ju-ristid tunnistavad konkreetseks reisiks tarvilised

esemed laeva kasko hulka ja loevad neid päräl-disteks, kui need on üles võetud laeva inventuuri. See piiritlemine ja kitsendav tõlgitsemine on ko-haldatav ka meie tavaliste merekindlustusleping-ute juures. Teised — prantslased, inglased ja skandinaavlased — tunnevad laeva kasko mõistet laiemas ulatuses, näiteks Marine Insurance Act, 1906, § 116 p. 1 loetleb kõik mõeldavad tagava-rad, proviandi, meeskonna palgarahad ning eri-kaubandusega tegelevate aurikute juures veel tarvilise vastava erivarustuse jne. Need laeva-kasko mõistet laiendavad seisukohad on ka meie sõjaohukindlustuse tingimuste õigusallikate alu-seiks. Meil meeskonna palgarahad ja esemed sõjaohu vastu kindlustatakse eraldi. Laeva-omaniku kindlustatavate huvidena esinevad veel prahirahad, ülesõidurahad ja muud rahalised kasud.

Mis puutub prahirahadesse, siis üldiselt esi-neb praht brutosummana, juure arvatud kindlus-tamisega seoses olevad kulud. Saksa ADS § 107 p. 2 järgi, kui on kindlustatud netopraht, siis kindlustusväärtusest moodustab $\frac{2}{3}$ osa bruto-prahist.

Laeva saatus puudutab võrdset määral ka laadungiomanikke, sest laadungis olevate kau-pade ja muude asjade hukkumine või rikkumine toob endaga kaasa kahju, mis tihti ületab laeva-omaniku kahju. Laadung (kargo) kui kindlus-tusobjekt võib koosneda kaupadest või muudest asjadest. Kaupade kindlustamise juures moodus-tab kindlustatava väärtuse üldiselt kauba hind lähtekohas, juure arvatud veo- ja sellega seo-ses olevad kulud ning kõik selle kindlustuse kulud. Keeldud on kindlustada sisse- või välja-veoks keeldud kaupu ja asju, nende konfiskeeri-mise puhul merekindlustusleping kaotab jõu (KS § 565).

Kindlustusobjektiks võib olla ka loodetav (imaginaarne) kasu, mille osaliseks saab laa-dungi või kauba omanik kauba edasitoimetamisel. Kauemat aega ei leidnud loodetava kasu kindlus-

tus rahvusvahelisel merekindlustuse alal pooldamist ega olnud ka fikseeritud seaduseandlikus korras. Säärasele kahjutasule vaadati kui teenimata rikastumisele. Kuid aja jooksul omandas loodetava kasu kindlustamine üldise tunnustuse. (Prantsusmaal 1885. a., Saksamaal, Itaalias, Hollandis ja Venes hiljem ja Inglise „Marine Insurance Act, 1906, § 3 p. 2 b: or other pecuniary benefit“.)

Loodetava kasu kindlustamine võib merekindlustuslepinguis fikseeritud olla kaht viisi: kaupade hinna kindlaksmääramisega sihtkoha turuhindade järgi või kasu eraldamisega kauba väärtusest lähtekoha järgi. Rahvusvaheliselt on kujunenud tavaks, et kui teisiti ei ole kokku lepitud, siis loodetava või arvatava kasu kindlustusväärtuse moodustab 10% kaupade või kauba kindlustusväärtusest.

Üheks kindlustusobjektiks võivad olla ka bodmeriirahad — merilaen, mis anti laeva, laadungi või veoraha pantimisel.

Edasi võivad olla merekindlustusobjektideks avarii kahjud — nii kaotused, vigastused kui ka kulud. Tehakse vahet üldavarii (general average) ja osalise avarii (particular average) vahel. Üldavarii all mõistetakse kahjusid, mis kantakse ühiselt kõigi mere ühisreisist (common maritime adventure) osavõtjate poolt. Üldavarii puhul kindlustusandja tasub kindlustusvõtjale need kulud, mis kindlustusvõtja on kohustatud kandma selle tõttu, et ta asjad olid päästetud ohverdatusel arvel. Osalise avarii all mõistetakse kahjusid, mida peab iga mere ühisreisist osavõtva objekti omanik kandma vahetult üksinda. See üldine seisukoht avaldub ka meie avarii ja dispaši seaduses (§ 34, 35). Siit selgub, et osalise avarii kahjud kannab vahetult kindlustusvõtja. Laevade kokkupõrgete avarii puhul kindlustusandja tasub kindlustusvõtjale kulud, mis kokkupõrke tagajärjena langevad kindlustusvõtja kanda.

Meie sõjaohukindlustuse tingimustes kasko kohta § 1 kolmandas lõikes mainitakse Rootsi mereseaduse (Sjölagen) § 188 p. 7, milles käsitletakse kulusid, mis üldavarii puhul eriti kuuluvad tasumisele hädasadama kasutamise tõttu, mis on tingitud laeva või laadungi päästmisest, kas laeva meresõiduvõimelisuse vähenemisest või kui reisi jätkamine sõja tõttu või juhuslikult tekkinud jää tõttu on seoses otsese ohuga laevale või laadungile. Kulude loetelust selgub, et kõik kulud, mis on otseselt seotud hädasadama kasutamise, kuuluvad üldavarii korras tasumisele. Tasumisele ei kuulu aga erilised kulud hädasadamas, nagu:

— kulud, mis tekivad selle tõttu, et laadung koosneb hädasohtlikest aineist;

— meeskonna palgad aja eest, millal laev teistel põhjustel, mitte jää- ja ilmastikuoludest tingituna, viibib hädasadamas, nagu vajaduseta viivitus laeva kordaseadmisel;

— laadungi kahanemine auramise või lekkimise läbi;

— kahjud laadungi lossimisel või laadimisel, kui võrd need kahjud pole tekkinud selle tõttu, et laadimist või lossimist tuleb toimetada teiste ujuvabinõude kaudu või mõnel teisel ebatavalisel teel.

Kuid kulud sellaste kahjude kõrvaldamiseks, mis pole tekkinud üldavarii alusel, tasutakse siiski üldavariis, kui võrd nende kaudu on kokku hoitud kulusid, mis oleksid kuulunud tasumisele üldavariina.

Väikese avarii (petty average) all mõeldakse harilikke laevasõiduga seoses olevaid kulusid (nagu sissesõit sadamasse, väljasõit sadamast jne.). Need kulud on arvestatud tavaliselt veorahade hulka. Väike avarii riisiko puudumisel ei käi kindlustamise alla.

Avarii kulude kindlustamine on seega sisult vastutuse kindlustamine.

Väga levinud on ka kindlustussumma piires edasikindlustamine kindlustusandja poolt. Meil tavalise mereohu vastu kindlustamine oli teostatav vaid riisiko edasikindlustamise teel välismaal. Praegu aga Euroopas puhkenud sõjalised konfliktid on eriti akuutseks muutnud merekindlustuse, eriti sõjaohu vastu kindlustamise. Kuna riisiko suurenemisega ka preemiamäärad suurenevad, siis on paljud riigid avalik-õiguslike asutuste kaudu riiklikul tagatisel hakanud teostama kindlustamist sõjaohu vastu riiklikest ressurssidest, välja lülitades peagu täieliselt edasikindlustamise välismaal ning säästes seega kapitali äravoolu välismaale edasikindlustamispreemiate ja muude kulude näol. Mitte üksnes merekindlustuse alal sõjaohu vastu, vaid ka majade, vabrikute, metsa, sildade jne. kindlustuse alal on mitmel pool riik (Inglise, Prantsuse, Saksa, Rootsi, Norra ja Daani vastavad seadused 1939) riisiko tagamisel abiks tulnud, et vältida krediidi- ja kindlustusettevõtteid kui ka kodanikke majanduslikust laostumisest sõja tagajärjel.

Teiste riikide eeskujul on meil Vabariigi Valitsuse otsusega 9. septembrist 1939 Eesti väliskaubanduse ja laevade liiklemise takistamatuks jätkamiseks lubatud majandusministril kasutada Rahvamajanduse Elustamise Fondi ressursse kuni 5 miljoni krooni ulatuses sõjaohu kindlustamise tagamiseks. (Sõjaohu kindlustamise, tagami-

se ja edasikindlustamise juures peatun lähemalt käesoleva ajakirja järgmises numbris.)

Poolte teatamiskohustus lepingu sõlmimisel.

Kindlustusvõtja peab tõendama kindlustusandjale kindlustatava huvi olemasolu, selle suuruse ja faktilised omadused (§ 564 p. 1), millest selgub riisiko suurus ja määratav preemia. Merekindlustus eeldab poolte ausust ja usaldust teineteise vastu. See leping on, nagu Marine Insurance Act, 1906, § 17 ütleb, „a contract based upon the utmost good faith“. Meil (KS § 564) ja üldiselt kontinentaalõiguse järgi on nõutav kindlustatava huvi olemasolu lepingu sõlmimise hetkel, vastandina Inglise õigusele (M. I. Act, 1906, § 6), mis nõuab kindlustatava huvi olemasolu õnnetuse hetkel, ehkki kindlustatav huvi veel lepingu sõlmimise hetkel puudus.

Kindlustusväärtus ei tohi ületada kindlustatava huvi tegelikku väärtust. Kui kindlustusvõtja kindlustusväärtust näitab suuremana, siis kindlustus loetakse tühiseks, kindlustusvõtja kaotab kindlustuspreemia ja tegu on karistatav Kriminaalseadustiku § 409, 410 ja 560 järgi vangimajaga mitte üle kuue aasta. Ka katse on karistatav. Mittetahtlikul ülehindamisel leping jääb kehtivaks, kuid kindlustusandja vastutus piirdub tõelise väärtuse summaga. Kõik need tingimused mere- ja sõjaohu kindlustamise alal on rahvusvaheliselt tuntud.

Saanud kindlustusvõtjalt olulisi andmeid eelseiva lepingu sõlmimiseks, kindlustusandja peab ka omalt poolt kindlustusvõtjale teatama andmed, mis lepingu sõlmimiseks on olulised. KS § 564 p. 2 tuuakse näide, et kui kindlustusandjal on andmeid laeva õnneliku jõudmise kohta sihtsadamasse ja ta neid andmeid on varjanud kindlustusvõtja ees, siis sel puhul leping on tühine ja kindlustusandja peab tagastama preemia. Säärased süüteod on karistatavad KRS § 409, 557, 561 ja 575 järgi.

Oluliste andmete hulka tuleb arvata ka kahekordne kindlustamine. Nagu eespool öeldud, omab leping jõu vaid kindlustatava huvi olemasolul, ja kui selle huvi piires ja samade ohtude vastu on kord juba kindlustatud, siis teise kindlustamise puhul puudub kindlustatav huvi. Teiskordne kindlustamine võib aset leida kas tahtlikult või ekslikult — mitte teades, et volinik või keegi teine toimis ilma volituseta. Tahtlikult sõlmides teiskordse lepingu ja varjates esimese lepingu olemasolu, mis kattis täieliselt kindlustatava huvi, kindlustusvõtja saadab korda pettuse, missuguse teguviisi tagajärjeks on lepingu kehtetus, kusjuures preemia jääb kindlustusandjale. Ekslikult teiskordse lepingu sõlmimisel esimene leping jääb

jõusse, teine aga tühistatakse ning tagastatakse preemia, maha arvates asjaajamise kulud. Kui selgub, et esimese lepinguga on kindlustatud mitte kogu kaup või laadung (või mitte terve laev), siis kindlustusandjad, kes sõlmivad hilisemad lepingud, vastutavad vaid selles väärtuse osas, mis ületab esimese lepinguga kindlustatud väärtuse osa. See süsteem valitseb peagu üldiselt Euroopa mandril. Inglise-Ameerika süsteemis on see erinevus, et kõik kindlustusandjad on solidarselt vastutavad kindlustusvõtja ees. Säärasel juhul kindlustusvõtja sellekohasel soovil ükskõik kes neist on kohustatud täies ulatuses rahuldama kindlustusvõtja kahju. Kahjutasu maksja võib pöörduda teiste kindlustusandjate poole, et proportsionaalselt jaotada maksetud kahjutasu.

Poliis.

Merekindlustuslepingut tõendav akt on poliis.

Merekindlustusleping, nagu kõik teisedki konsensuaallepingud, sõlmitakse poolte ofereerimise ja aktsepteerimise teel. Need kaks tahteavaldust võivad ajalisel jaotatud olla ning lepingu sõlmimist võib teostada korrespondeerimise teel. Kuid poolte nõusolek peab omama kirjaliku vormi. See on üldine seisukoht. Inglise õiguse järgi on kirjalik vorm nõutav ad solemnitatem, kusjuures seadus (The Stamp Consolidation Act, 1891) läheb niikaugemale, et kui poliis pole tempelmargistatud, siis ta on kehtetu. Saksa õiguse järgi ei ole kirjalik vorm kohustatav ad solemnitatem ega ad probationem, kuid kindlustusvõtja nõudmisel peab kindlustusandja talle välja andma kindlustuskirja (Versicherungsschein, ADS § 14 p. 1). Meil (KS § 558 märkus ja § 568) on nõutav kirjalik vorm. Tsiiviilprotsessis poliis, mille kirjalik vorm on seaduslikus korras koostatud, tõendab sõlmitud lepingut kui sündmust, mille kehtivuse tõenduseks ei saa tunnistajate seletusi tunnistada tõendeiks (TKS § 409). Poliis võib sisaldada mitmesuguseid tingimusi, mida kindlustusandja oluliselt tarviliseks peab, ja üldse kõiki tingimusi poolte vastastikusel kokkuleppel, kuid poliis peab muuseas sisaldama alloletatud elemente, mis üldiselt merekindlustuslepingute seaduste järgi on nõutavad:

1. Poolte nimed. Poliisis peab tingimata olema tähendatud kindlustusandja nimi, s. o. kes riisiko enda kanda võtab, kuid teise poolena võib figureerida kas nimeliselt isik, kelle huvi on juhtuva kahju vastu kindlustatud, või ettenäitaja või „selle arvel, kellesse see puutub“.

2. Kindlustatav huvi (objekt). On vähe sellest, kui nimetatakse, et kindlustatakse laev — see on ainult objekt. Et muuta laev kindlustata-

vaks objektiks, on tarviline lisada, kellele laev kuulub, mis alusel — kas omanik, rentnik jne. Edasi tuleb märkida laeva nimi. Samanimeliste laevade juures tuleb eriti nimetada veel kodusadam, tonnaaz jne. Olulise tähtsusega on meie sõjaohukindlustuse tingimustes kasko kohta laeva juhi (kapteni) ja valdaja vahetus: „Kui kindlustatud laeva juhtimine antakse üle teisele laevajuhile või kui laev või mõni tema kindlustatud osa läheb üle teisele valdajale, siis kindlustusandjal on õigus nõuda kindlustuslepingu tühistamist, arvates selle muudatuse päevast.“ (§ 9.) Kauba tunnused on: täpne nimetus, hulk ja märgid, pakkimisviis, päritolu ja omanik. Mõnikord on raske ette teada, missugusel laeval kaupa veetakse, sel juhul laeva nime ei märgita. Sääraseid kindlustamisjuhte nimetatakse „kindlustamiseks in quovis“. Suure hulga kaupade saatmisel märgitakse tavaliselt, missugusel ajavahemikul need kaubad on kindlustusandja riiskol, kusjuures iga teesasaadetava partii lähem märkimine teostatakse erilehtedel. See on n.-n. jooksev poliis (floating policy).

3. Poliisis peavad tähendatud olema mereohud ja kas kindlustamine on teostatud kõigi või mõne riisiko vastu. (KS § 568 p. 5.) Tavaliselt meil merepoliisis deklareeritakse, et „kindlustusel kuuluvad kohaldamisele pöördel äratähendatud eritingimused, mis täiendatakse Üldiste Saksa Merekindlustustingimustega (ADS) 1919“, edasi — poolte erilised kokkulepped ja teadaanded (klauslid), näiteks „kindlustus on kehtiv mereõnnetuse vastu tingimusega: „Vaba osalisest avariist peale madalikule jooksu juhtumi (ADS § 114), kui poliisis pole ära tähendatud mõni teine kokkulepe.“

Lepingu tõlgitsemisel on juriidilises mõttes õigusallikate eelisjärjekord järgmine: 1) poolte erilised kokkulepped ja teadaanded (klauslid), 2) poliisi trükitud eritingimused ja 3) ADS 1919.

Kui merekindlustuspoliiside eritingimustes deklareeritakse üldsõnaliselt, et kindlustusandja kannab „kõik mereohud“, ja sellest üldisest mõistest pooled teevad taandusi eriliste kokkulepete ja klauslite sissevõtmisega poliisi, kuni valmib sõlmimiseks küps poliis, siis teiseiti on menetlus sõjaohukindlustuse lepingu sõlmimisel. Siin ei ole ette nähtud nii-ütelda „kõik sõjaohud“, vaid meie sõjaohukindlustuse tingimustes nii kasko kui kauba kohta loetletakse sõjaohud üksikasjaliselt (§ 1). See loetelu on rahvusvaheliselt omaks võetud ja on suureks soodustuseks kindlustusvõtjale säärase erakordsete lepete sõlmimisel. Vastandina tavalisele merekindlustuslepingu tõlgitsemise õigusallikate eelisjärjestusele asuvad siin kolmandale kohale Saksa ADS

aselele Rootsi vastavad seadused, kuid (§ 12 kohaselt) „niivõrd kui see on rahvusvahelises läbikäimises leidnud tunnustamist“.

Üks olulistest elementidest on lepingu ajalise kehtivuse määratlemine, s. o. tähtaeg, millal riisiko algab ja millal ta lõpeb (KS § 592). Üldiselt on tuntud kindlustamine kas teatud ajavahemikuks või teatud reisiks. Esimesel juhul on meil tegemist ajapoliisiga (time policy), mis tavaliselt on kehtiv mitte kauem kui 12 kuud (M. I. Act, 1906, § 25 p. 2 viide Finance Act, 1901, § 11-le). Algus ja lõpp arvatakse kella 12 päeval ning kehtivust võib määrata nädalate ja kuudega. Teine viis — reisipoliis (voyage policy) — esineb meil peamiselt sõjaohu vastu kindlustamisel. Sagedaimini esineb: ühest kohast teise või teistesse ja „sinna ja tagasi“ reiseks. Reispoliisi kehtivuse alg- ja lõpphetkede määratlemine on mitmesugune. Üldiselt laeva (kasko) poliisi kehtivuse algust arvatakse hetkest, mil alatakse laadungi või ballasti laadimist; kui laadimist ei ole, siis ärasõiduhetkest. Kehtivus lõpeb siis, kui lossimine on lõpetatud sihtkohas, või, kui ei ole lossida, siis — millal laev langetas vastaval kohal ankrud või on kinnitatud sihtkoha sadamas (ADS § 66, KS § 576). „Sinna ja tagasi“ reisi puhul kehtib poliis katkestamata kuni tagasisõidu lõpuni. Inglise-Ameerika ja Skandinaavia süsteemid neid hetki peenusteni ei määra. Inglise seisukoht on, et reis tuleb alustada õigeaegselt ja ettevõtte läbi viia õiglase kiirusega (M. I. Act, 1906, § 42 p. 1 ja 9, 48: reasonable time, reasonable dispatch).

Kaubad arvatakse kindlustatuks tavaliselt terve reisi vältel. Kaubapoliisi kehtivus algab kaupade vastuvõtmisega prahtija poolt ning lõpeb hetkel, mil kaubad vastuvõtjale äraandmise kohas on välja antud, või hiljemalt 10 päeva pärast lossimist. (ADS § 88.) Ex-Vene KS § 575 järgi kaubapoliisi ajalised momendid on seoses laadimise alg- ja lossimise lõppmomendiga.

Sõjaohukindlustuse poliisides on mõningad erinevused alg- ja lõppmomendi suhtes. Üldiselt kohustatakse laeva välja sõitma tähtpäeval või enne seda. Juhul, kui laev sõidab välja pärast tähtpäeva, lepatakse kokku, et kindlustatud luvi loetakse kaetuks sellasel preemiamääral, mis kõnesolevaks ajaks on määratud kindlaks kindlustusandja poolt, olenevalt riisiko suurenemisest või vähenemisest. Meil nii kaupade kui ka kasko sõjaohukindlustuse tingimuste § 4 järgi „kindlustus jõustub momendil, mil preemia tasuta, mis peab toimuma enne reisi algust“, ja samas eraldi kaupade kohta käiva § 9 järgi selgub, et reisi algmomendiks tuleb arvata moment, mil kaup asetati merele sõitva laeva par-

dale, ja lõppmomendiks „peale kauba lossimist laevalt sihtsadamas või hiljemalt 15 päeva möödumisel, arvates selle päeva keskööst, millal laev jäi ankrusse või kinnitati kai külge sihtsadamas“.

Rahalise lepingu tunnusena on poliisidesse sisse võetud kindlustuspreemia, kindlustussumma ja mõnikord, eriti kasko kindlustamisel, ka hindesumma. Kindlustusvõtja poolt esitatud hinde- või kindlustussumma suhtes on kindlustusandjal alati õigus oma hinnanguid teha, et ära hoida ülehindamist kindlustusvõtja poolt. See õigus on ka kindlate poliiside (valued policy) juures, kus kindlustusväärtus on kindlaks määratud enne lepingu jõustumist. Kindlustusettevõtted peavad ja koguvad oma agentide kaudu täpseid andmeid laevade kohta üle maailma ja iga laeva kohta peetavast registrist on võimalik saada andmeid laeva väärtuse kohta. Säärased hindamata poliisid (unvalued policy), kus ei mainita kindlustusväärtust, on kasutamisel ka sõjaohu kindlustamisel inglaste juures. Meil on sõjaohukindlustuspoliisides laeva kohta sisse võetud nii hinde- kui ka kindlustussumma. Muudatused summade suuruses on võimalikud ka kindlustuse kestel poolte kokkuleppel.

Poliisi element — tagatis, garantii (warranty) — on leidnud Inglise merekindlustusõiguses ük-

sikasjalise määratlemise (M. I. Act, 1906 § 33—41). Tagatis on avaldus kindlustusvõtja poolt, millega ta kohustab, et teatud tegevus viiakse läbi või ei viida läbi. Samuti võib kindlustusvõtja tagada kinnitades või eitades teatud asjaolude olemasolu. Tagatised peavad vastama tösioludele, vastasel korral lepingu kehtivus kaob. Säärased tagatised oleksid: laev või laadung neutraalne (Warranty of Neutrality) jne. Institute Warranties, 1926, on meile tähtis p. 2, mis käsitleb tagatist — keeluga juhtida laeva Balti mere sadamasse põhja pool 64° 10' N laiust 1. oktoobri ja 30. aprilli vahel või põhja poole Stockholm-Tallinna liini või ida poole Tallinna 1. novembrist kuni 30. aprillini või põhja poole 56° N laiust 21. novembrist 19. aprillini.

Kaupade loomulikest omadusist põhjustatud lekaaz on tavaliselt seaduseandlikul teel normeeritud, kuid pooled võivad ka erikokkuleppeid teha, mis franšiis- (franchise) elemendina on poliisi võetud. Franšiis käib ka laevade kohta.

Tähtis on veel poliisi sõlmimise aeg, mis esiteks kahekordse või mitme kindlustamise puhul näitab poliiside kehtivuse järjestut ajalisel ja teiseks, et kindlaks teha, kas poolte teatud poliisi sõlmimise hetkel vastasid tösioludele või mitte. (Järgneb.)

Maksustamisküsimusi

Missugust müüki tuleb lugeda en-gros müügiks? Riigikohtu seletus selles küsimuses.

Aktiaseltsi „X“, mis kaupleb raadioaparatuuride ja nende osadega, oli maksustatud OMS § 551 korras läbimüügi ja keskmise kasuprotsendi alusel 1937. a. kasuprotsendimaksu asjas. Maksupeakomitee puhtakasu summa määra arvutamisel leidis, et aktiaselts oli 1936. a. üsna suurel määral toimetanud en-gros müüki, müües kaupa partiide viisi ja tehes seejuures ostjaile suuri hinnaalandusi, mispärast ligi poole läbimüügisumma pealt ta kohaldas en-gros kasuprotsenti, lugedes selle summa hulka ka nõndanimetatud komisjonikauba müügi.

Maksude Talituse direktor andis maksupeakomitee otsuse peale kaebuse Riigikohtule, milles ta muuseas väidab, et asjatoimetuses ei olevat andmeid, mis õigustaksid en-gros kasuprotsendi kohaldamist, sest ei olevat müüdnud raadioaparate ja osi partiide viisi, s. o. börsidel, vagunite ja laevade viisi ja üldse suuremal hulgal korraga. Ostjatele hinnaalanduse

tegemine ei õigustavat suure en-gros kasuprotsendi kohaldamist.

Riigikohus, käesolevat küsimust arutades, leidis järgmist: Maksupeakomitee otsuse põhjustest ei saa välja lugeda, et hinnaalanduse tegemine iseendast oleks põhjustanud en-gros kasuprotsendi kohaldamist, vaid hinnaalandus on siin mainitud kõrvalkaalutusena. Et en-gros müük on aset leidnud, seda järeldab maksupeakomitee aktis olevatest andmetest, ja nimelt müügiraamatute väljavõtetest. Ei saa õigeks pidada Maksude Talituse direktori seisukohta, et en-gros müügi all tuleb mõista ainult müüki börsidel, laevade ja vagunite viisi. Tõsi on, et sellane partiide viisi müük on üheks en-gros müügi tunnuseks, kuid see ei ole mitte ainsaks tunnuseks. Ärimaksu seaduse käsitamise juhatuskirja § 20 pp. 1, 2 ja 3 nähtub, et en-gros müügi mõiste määratlemisel on üheks tunnuseks ka müük kaupmeestele, mitte tarvitajaile. Seejuures omab elulist tähtsust see asjaolu, missugustele kaupmeestele on

müüdüd, kas kaupa on müüdüd väikekaupmees-tele või mitte. Maksupeakomitee, arvesse võttes ja sisuliselt hinnates asetleidnud hulgalisi müügioperatsioone, võis ka asjaolusid moonutamata ja seaduse mõtet rikkumata jõuda tema poolt tehtud järeldusele.

Eeltoodud kaalutlustel Riigikohus ei leidnud alust maksupeakomitee otsuse tühistamiseks. mispärast ta jättis Maksude Talituse direktori kaebuse tagajärjeta.

(Rk. Adm.-o. 72 II/40. a.)

Väliskaubanduslik informatsioon

Kaubandus-tööstuskoja Väliskaubanduse Büroo teateid

Tähelepanuks importööridele, kelle poolt tellitud kaup allub Briti kontrollile.

Teatavail juhtudel sõltub Briti võimude poolt kinnipeetud kauba vabastamine Briti peaprokurörist, kes otsustab kauba vabastamise või asja priisikohtusse andmise temale kaubakäsitaja poolt läbivaatamiseks saadetavate dokumentide alusel.

Selleks, et võimaldada peaprokuröril teha kaupu vabastavat otsust, ning selleks, et küsimuse lahendamist kiirendada, peaksid kõik Eesti importöörid, kellele määratud kaup on Briti võimude poolt kinni peetud, saatma Välisministeeriumi kaudu kõik kauba ostu-müüki ja laevatamise puutuvad dokumendid Briti peaprokuröridele, silmas pidades järgmisi Briti peaprokuröri poolt ülesseatud nõudeid:

1. Saadetavas materjalis peavad esinema järgmised dokumendid:

- kõik konosseemendid;
- olemasolevad kindlustuspoliisid;
- kõik kaubaarved ja kauba saajat tõestavad dokumendid;
- kõik ostulepingud;
- kõik müügilepingud;
- igasugune kirjavahetus, mis aitab selgitada sooritatud tehingut;

igasugune kirjavahetus majandussõjamineisteriumi või mõne muu Briti ametiasutusega.

2. Saata tuleb originaaldokumendid — saadetud kirjadest originaalärakirjad.

3. Välja arvatud prantsuskeelsed dokumendid, kõik dokumendid peavad olema varustatud ingliskeelse tõlkega.

4. Kogu saadetavale materjalile tuleb lisada kaks eksemplari nimistust, kuhu on kantud kõik saadetavad dokumendid vastavalt numbrdatuna.

5. Peale kaupade kohta käivate dokumentide tuleb saata ka lühike kaupade päritolu, tootmise, valmistamise jne. kirjeldus.

6. Dokumendid, välja arvatud nende nimistud, peavad olema hästi kokku õmmeldud või kinnitatud.

Transiidis üle Skandinaavia ja teiste maade tulevate kaupade märkimine.

Arvestades asjaolu, et üle kolmandate riikide (Skandinaavia) transiidis olevate kaupade suhtes võib tekkida olukord, kus neid nendes maades kinni peetakse, peavad kauba tellijad Eestis teravalt silmas pidama, et kauba saate dokumentidel oleks kaubasaaja nimi Eestis ning sõnad „transiidis“ (üle Göteborgi, Kopenhaageni etc). Sellele asjaolule on eriti juhitud tähelepanu.

M. TREUMANN

Koloniaalkaubad

En gros

En detail

Tartu 10

Sakala 1

Tel. 304-48

Asutuste ja ettevõtete kodanliku õhukaitse tegevkondate varustamine

Äsja ilmus Riigi Teatajas (nr. 19 — 1940) asutuste ja ettevõtete kodanliku õhukaitse tegevkondate normaalvarustuse ja -abinõude määrus. See määrus oma iseloomult puudutab paljusid selle ajakirja lugejaist, mispärast pole ülearune ära tuua selle mõte ja sisu.

Asutuste ja ettevõtete kodanliku õhukaitse korraldamise määrus (RT nr. 35 — 1939) näeb ette asutustele ja ettevõtetele KÕ tegevkondate moodustamise, mis kannab enam organiseerimise ja töö rakendamise iseloomu, kuid kõnesolev norm määrab juba selgesõnaliselt kindlaks selle, mis määral tegevkonnad peavad olema varustatud KÕ varustuse ja abinõudega. Varustamise küsimuse lahendamine pole mõeldav päevapealt, see on aeganõudev, ent oleks tähtis, et sellele hakataks mõtlema juba varakult, et õigeaegselt töö viia lõpule. KÕ tegevkondate varustus ja abinõud peavad olema hangitud hiljemalt 1. septembriks k. a.

Olgu mainitud, et nimetatud määrase eeskirjad on kohustuslikud vaid nende asutuste ja ettevõtete kohta, mis asuvad linnades, alevikes ja suurtööstusrajoonides, kus kodanliku õhukaitse üldkava § 2 eeskirjade järgi on KÕ korraldamine kohustuslik. Kodanlik õhukaitse korraldatakse eespoolmainitud § 2 alusel kohustuslikult linnades, alevikes ja suurtööstusrajoonides, kui neis on 3000 ja rohkem elanikku või kui nad ei asu raudteest otsejoones kaugemal kui 5 kilomeetrit. Raudtee administratiivpiirkonnas korraldatakse kodanlik õhukaitse kogu riigi raudteevõrgu ulatuses.

Varustamisele kuuluvad vaid need tegevkonnad, kes asutuses või ettevõttes tegelikult on olemas. On palju asutusi ja ettevõtteid, kus vähese inimeste arvu tõttu pole moodustatud kõiki tegevkondi. Kui aga asutus või ettevõtte asub hoones, milles kodanlikku õhukaitset korraldatakse elamute kodanliku õhukaitse korraldamise määrase eeskirjade kohaselt, siis asutus või ettevõtte varustab KÕ varustusega ja abinõudega vaid neid KÕ eriala tegevkondi, kes on moodustatud asutuse või ettevõtte otseks kaitseks.

Minimaalvarustuseks oleks (RT nr. 19 — 1940) § 2 alusel:

Korra alalhoidmise, vaatlus- ja sidetegevkonnale: gaasitorbikuid, KÕ varrukasidemeid, õhualarmi andmise abinõu (kola, vile või mõni muu alarmivahend) — vastavalt tegevkonna liikmete arvule.

§ 3 alusel pääste-remonttegevkonnale: gaasitorbikuid ja KÕ varrukasidemeid — vastavalt tegevkonna liikmete arvule; raudkange 2; labidaid 2—4 — olenevalt tegevkonna suuruselt KÕ jaoskonna juhi määramisel; kirveid 1—2 — olenevalt tegevkonna suuruselt KÕ jaoskonna juhi määramisel; pootshaake 1; puusaagi 1; köisi, vähimalt 20 m pikad, 1; valgustusabinõusid 1. Valgustusabinõuks on otstarbekohane muretseda tormilatern. Kõrgepingetange, torutange, mutrivõtmeid, kruvikeerajaid, rauasaagi, tungraudu ja hapniku-seadeid muretsetakse tarviduse kohaselt ja abinõude arv ning nende suuruse mõõdu määratakse kindlaks asutuste või ettevõtete kavas.

§ 4 kohaselt esmaabitegevkonnale: gaasitorbikuid ja KÕ varrukasidemeid — vastavalt tegevkonna liikmete arvule; gaasikaitse kindapaare 50% tegevkonna liikmete arvust; haigekanderaame 1—3 — olenevalt tegevkonna suuruselt, arvestusega 1 haigekanderaam iga 3 tegevkonna liikme kohta; KÕ väikesi esmaabipaunu 1—3, olenevalt haigekanderaamide arvust, ja valgustusabinõusid 1—3, olenevalt haigekanderaamide arvust.

§ 5. Gaasiluure ja mürkärastamise tegevkonna normaalvarustuseks ja -abinõudeks on: gaasitorbikuid, gaasikaitseülrikondi, gaasikaitse saapapaare ja gaasikaitse kindapaare vastavalt tegevkonna liikmete arvule; KÕ väikesi gaasiluurepaunu 1, ämbreid 1—2, olenevalt tegevkonna suuruselt KÕ jaoskonna juhi määramisel; labidaid 2—4; luudi 1—2 ja valgustusabinõusid 1.

§ 6. Tulevalve tegevkonna normaalvarustuseks ja -abinõudeks on gaasitorbikuid, kiivreid või paksust vildist peakatteid, puldan- või tööülrikondi ja kindapaare vastavalt tegevkonna liikmete arvule; pootshaake, labidaid, ämbreid, kustutusluudi ja kirveid 1 iga tulevalvepunkti kohta, mis on kindlaks määratud asutuse või ettevõtte KÕ kavas.

Kodanliku õhukaitse tegevkondate varustamine mainitud abinõudega toimub asutuse ja ettevõtte kodanliku õhukaitse korraldamise määrase § 15 alusel asutuse või ettevõtte kulul (RT 35 — 1939). Asutuse või ettevõtte Kõ rakendusfond täies koosseisus kuulub varustamisele gaasitorbikutega asutuse või ettevõtte kulul; samuti varustatakse asutuse või ettevõtte KÕ tegevkonnad vajalise varustusega ja abinõudega asutuse või ettevõtte kulul paragr. 12

viimse löike kohaselt. § 12 viimne lõige lausub: KÕ tegevkondate normaalvarustus ja abinõud määratakse kindlaks siseministri poolt antud eriavaldusega. Muretsetud varustusest peavad olema varustatud KÕ kontrollmäärgiga gaasitorbikud, gaasikaitseülikonnad, saapad ja kindad, kuna aga KÕ väike esmaabipaun, KÕ väike gaasiluurepaun ja KÕ varrukasidemed peavad olema valmistatud siseministri poolt kinnitatud eeskju kohaselt. Teiste varustusabinõude kohta ei ole üles seatud erinõudeid. KÕ väikeste esmaabipaunade ja gaasiluurepaunade tüübid on siseministri poolt kinnitatud ja KÕ varrukasideme eeskju kinnitamist on loota ligemal päevil. Neid abinõusid valmistatakse meil kodumaal ja välja on mindud põhimõttest, et nad oleksid tarvitajale kättesaadavad. Tegevkondate varustamisel KÕ abinõudega tuleb silmas pidada nende otstarbekust, et

need oleksid harilikud tööriistad ja kodus majapidamises tarvisminevad ning kasutatavad abinõud. Kiivriks võib olla tuletõrje või elamu tulevalvurite kiiver.

Varustus hoitakse hoiuses, selle kohta peetakse nimekirja vastavalt tegevkondate järgi. Asjad aga, mida kasutatakse igapäevases tegevuses ega asu hoiuses, peavad hõlpsasti kättesaadavad olema. Varustuse korrashoiu kohta on ajutine juhtkiri olemas.

Varustuse kontrollimist teostab kodanliku õhukaitse ringkonna juht kas otseselt või alluvate juhtide kaudu. Võttes arvesse, et ebatäpne varustuse hoidmine võib sellest osa muuta kasutuskõlbmatuks, on tarviline, et hoiused valitaks vastavalt hoiutingimustele ja et asetused oleksid teadlikult hoiustes läbi viidud.

H. Põldvere.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt

Kaubandus-tööstuskoja ankeet tööstuses tarvitavate välismaiste toor- ja abimaterjalide tagavarade ja nende saamise võimaluste kohta

Kaubandus-tööstuskojas peetud sellekohastel ettevõtjate koondustel kui ka ametiasutuste esindajate vahelistel nõupidamistel on peetud tarviliseks tervikliku ülevaate saamist tööstuses tarvitavate välismaiste toor- ja abimaterjalide tagavarade ja nende saamise võimaluste ning selle juures ilmnenu raskuste kohta. Selleks korraldas Kaubandus-tööstuskoda vastava üksikasjalise ankeedi, mis saadeti laiali kõigile suur- ja kesktööstuse ettevõttele ja neile I järgu kaubandusettevõttele, kes võivad importida välismaise päritoluga tooraineid. Üldse saadeti välja küsimusleht umbes 1800-le ettevõttele, paludes vastust 15. märtsiks.

Ankeedi lähemaks eesmärgiks on selguse muretsemine selle üle, kui suured olid välismaise päritoluga tööstuslike toorainete ja abimaterjalide tagavarad 1. III 1940. a. Ühtlasi tahetakse selle abil hinnata olukorra tõenäost kujunemist lähema tuleviku peale ettevõtete poolt antud välismaiste toor- ja abimaterjalide tellimiste ja tellimiste tähtaegade küsimuse kaudu. Ettevõtjaid paluti üksikasjaliselt kirjeldada neid raskusi, mis on tekkinud antud tellimiste täitmisel või uute tellimiste tegemisel. Tekkinud raskuste vastu võitlemiseks paluti teha konkreetseid ettepanekuid. Ankeedi

oluliseks eesmärgiks ongi tööstuslike ja ka ehitustegevuses vajalike välismaiste toorainete ja abimaterjalide impordiga ühenduses olevate raskuste üksikasjaline väljaselgitamine ja selle järele kõige otstarbekohasemate majanduspoliitiliste vahendite leidmine ja nende rakendamine selleks, et kasutataks ära kõik võimalused välismaiste materjalide impordiks.

Kaubandus-tööstuskoda hoiab üksikute ettevõtete andmed täielises saladuses. Üksikute tööstusharude ning üksikute kaupade järgi kokkuvõetud andmed võimaldaksid Kaubandus-tööstuskoda informeerida vastavaid riiklikke asutusi, nagu Majandus- ja Välisministeeriumi, välisesindusi ning Eesti Panka toor- ja abimaterjalide varustuse tõelisest olukorrast ja neist raskusist, millega on seotud tehtud tellimiste täitmine ja uute tellimiste andmine.

Normaalseks peetav vahendustasu kalossidelt

Mõni aeg tagasi kojas toimunud asjastuhtvatatud ringkondate nõupidamisel töötati välja ja esitati Majandusministeeriumile kinnitamiseks seisukohad bruto-vahendustasu (vahekasu) kohta kummijalatsite (kalosside) kaubanduses.

Sellele on nüüd Majandusministeeriumi Kaubandusosakond kirjalikult vastanud, et tema arvates tuleb kummijalatsite jaemüügil normaalseks vahendustasuks pidada 20% müügihinnast. Ühtlasi on teatatud, et osakond ei

poolda kalosside müüki importööridelt hulgi-
müüjaile edasimüügiks jaekaubameestele, vaid
müüki tuleks teostada importööridelt otseselt
jaemüüjaile. Kui aga mõnesugustel kaalutus-
tel peaks siiski olema tarviline hulgi-
müüjaile sisse lülitada, ei tohi kogu juure-
hindlus (vahendustasu) kaubale selle tarvitaja
käes olles milgi tingimisel ületada importööri
+ jaotimüüja normaalset vahekasu, s. o. 30%
jaemüüja müügihinnast.

Omalt poolt märgime, et teatavasti 20%
müügihinnast on 25% omandamishinnast (sisse-
ostuhinnast) ja 30% müügihinnast 42,9% oman-
damishinnast (sisseostuhinnast).

Vase väljavedu valjema kontrolli alla

Üleriiklik Eesti Metallitöösturite Liit pöördus
Majandusministeeriumi poole märgukirjaga, mil-
les juhiti ministeeriumi tähelepanu sellele, et
vanavask, mida vajavad meie valutöösturid,
kaob turult intensiivseks muutunud vanavase
väljaveo tagajärjel ja valukojad ei saa täita
isegi hädavajalisi riigiasutuste ja eratellimisi.

Liit palub ministeeriumi võtta vase välja-
vedu kõige valjema kontrolli alla ning vase
väljaveo küsimuste otsustamisel tõsiselt arves-
tada Kaubandus-tööstuskoja juures ellukutsutud
metallitööstuse büroo arvamist, kes metalli-
tööstusele teiste vajalike toorainete soetamise
küsimuste kõrval lahendaks ka vase küsimuse.

Krediidiasutustele maksetavate otse- koheste kulude ülemmäärad

Majandusministri poolt 2. märtsil 1940. a
antud määruse järgi lubatakse krediidiasutuste
võtta otseste kulude katteks

Dæmno diskonteeritavatelt vek-
litelt. Kr.

vekslitelt maksukohaga krediidiasutuste asukohas	—75
vekslitelt maksukohaga mujal sisemaal:	
vekslitelt kuni Kr. 500.—	1.25
„ üle Kr. 500.— 1% vekslisum- mast ja täiendavalt	—75
vekslitelt maksukohaga välismaal lisaks välismaa korrespondendi poolt arvesta- tavatele inkassokuludele	1.50

Porto kontokorrent-arvel ja korres-
pondent-arvel:

igalt operatsioonilt, mille kohta on saade- tud kliendile kiri, välja arvatud inkasso, krediitkirjad ja akkreditiivid	—30
arve väljavõttelt	—75

tähtajaliste laenude ja kontokorrentlae-
nude tasumise tähtaegade meeletuletus-
telt . . . . . —40

korrespondentide operatsioonidelt, kui
operatsiooni teostamine sünnib kolme
panga kaudu, igalt operatsioonilt . . . —40

Krediidiasutused on õigustatud debiteerima
kliendi arvet tegelike kuludega, nagu tempel-
maks ja teised riigimaksud, pantide kindlus-
tamise, hoidmise ja hindamise kulud ja kind-
lustusvekslite inkassokulud inkassotariifi järgi.

Tööstusliku kutseoskuse ametitele töös- tusõpilaste arvu ülemmäära kindlaks- määramiseks üksikutes käitistes

Riigi Teatajas 21 — 1940 avaldati vastav
määrus, mille järgi käitis inseneri, keemiku,
arhitekti, rohuteadlase, tehniku või meistri juh-
timisel võib pidada oma tööalal:

- 1 tööstusõpilase, kui juhataja töötab üksi või
ühe abiliseaga;
- 2 tööstusõpilast, kui 'käitises töötab veel
2—3 oskustöölise või meistri kutsega isikut;
- 3 tööstusõpilast, kui käitises töötab veel 4—5
oskustöölise või meistri kutsega isikut;
- 4 tööstusõpilast, kui käitises töötab veel 6—10
oskustöölise või meistri kutsega isikut;
- 5 tööstusõpilast, kui käitises töötab veel
11—15 oskustöölise või meistri kutsega isikut;
- 6 tööstusõpilast, kui käitises töötab veel
16—20 oskustöölise või meistri kutsega isikut;
- 7 tööstusõpilast, kui käitises töötab veel
21—25 oskustöölise või meistri kutsega isikut;
- 8 tööstusõpilast, kui käitises töötab veel
26—30 oskustöölise või meistri kutsega isikut;
- 9 tööstusõpilast, kui käitises töötab veel
31—40 oskustöölise või meistri kutsega isikut;
- 10 tööstusõpilast, kui käitises töötab veel
41—50 oskustöölise või meistri kutsega isikut.

Kui käitises töötab üle 50 oskustöölise, siis
määrab Tööstusliku Kutseoskuse Nõukogu töös-
tusõpilaste ülemmäära iga üksiku käitise kohta
eraldi tööstusliku kutseoskuse ameti esitusel.

Kui vähemalt üks tööstusõpilane on õppi-
mises jõudnud viimse õppeaastani, siis käi-
tis 1 kuni 5 tööstusõpilase üldarvu juures võib
juure võtta veel ühe tööstusõpilase ja 6 kuni
10 tööstusõpilase üldarvu juures veel 2 töös-
tusõpilast juhul, kui viimsele õppeaastale jõud-
nud on vähemalt 2.

Kui käitise tegelikuks juhatajaks on oskus-
tööline ja kui ta on töötanud oma tööalal või
juhatanud käitist vähemalt 3 aasta kestel, siis
määrab tööstusliku kutseoskuse amet igal niisugul-
sel juhul tööstusõpilaste arvu kindlaks käitise koh-

ta, arvestades töötingimusi ja muid põhjendatud asjaolusid. Sel puhul ei või tööstusõpilaste ülemäär ületada käesoleva määruse § 1 tähendatud normi.

Oskestöölisel, kes on töötanud või juhtinud käitist oma tööalal vähem kui kolm aastat, ei lubata pidada tööstusõpilasi.

Kapitalide Eesti rahvamajandusele kindlustamise

ja nende väljaveo tõkestamise määruse juhend on majandusministri poolt antud ja avaldatud Riigi Teatajas nr. 19 — 1940.

Daani

Sõjariisiko katmine elukindlustusseltside poolt

Daanis kavatakse uue sõjakindlustuse kehtimapanekut, mis laieneks ühtlasi elukindlustusseltsidele. See sõjakindlustus peaks olema sundslik eraisikuile ja sõjast osavõtjatele ning kehtima kõikide poliiside suhtes, mis sõlmitakse pärast 1. juulit 1940. Siinjuures maksetakse lisapreemiat, arvatavasti 1% suuruses kindlustussummalt.

Norra

Uued hindade kindlaksmääramise eeskirjad

Hiljuti pandi kehtima uued hindade reguleerimise eeskirjad. Endised 22. sept. 1939 kehtimapanendud eeskirjad keelsid ilma kontrollkontori loata võtta kõrgemaid hindu kui need, mis kehtisid 31. augustil 1939. Erandid olid ette nähtud kaupadele, mille müügihindu võis kõrgendada, kui need olid sisse ostetud kallimate hindadega või valmistatud kallimaist toorainest. Seega ei olnud lubatud kõrgendada hindu põhjusel, et teised kulud, näiteks palgad, olid suurenenud. Silmas pidades seda, et uued palgatariffid on kehtima pandud, on ka tähendatud eeskiri ära muudetud. Uute eeskirjade aluseks on võetud määrused, mis on välja töötatud hindade kindlaksmääramise komisjonide poolt; ühtlasi on ka kõrvaldatud mõned ebaselgused endistes eeskirjades. Igatahes on säilitatud põhimõte, et hindade kindlaksmääramisel tuleb kohaldada soetamisväärtust, mitte aga uuesti soetamise väärtust.

Mõnede hulgi kaubanduse hindade tugev tõus

Riigi statistika keskbüroo avaldas 15. veebruaril s. a. hulgi kaubanduse hindade indeksi. Sellest nähtub, et hinnad on tõusnud võrreldes eelmise kuuga 4,2% võrra, 123,8 peale. Kütte-

ained ja õlid on tõusnud 16,6%, nahad ja jalanaõud 6,9%, tekstiilkaubad 3% võrra jne. Taimsete toiduainete, kummi-, keemia- ja tehniliste kaupade hinnad on vähe muutunud. Tööstussaadused on keskmiselt tõusnud 5,1%, toorained ja poolvalmissaadused 7,1% ja valmissaadused 3,1% võrra. Põllumajandussaadused on keskmiselt tõusnud 3,9% võrra. Sisseveetavad kaubad on keskmiselt tõusnud 6,5% ja sisemaa kaubad 2,9% võrra.

Holland

Hollandi majanduslik kaitse

Majandusminister esitas parlamendile teise aruande Hollandi majandusliku kaitse kohta. Esimene aruanne esitati 11. det. 1939. Ses aruandes mainitakse muuseas majanduslikuks kaitseks määratud fondi asutamist. Pealeselle aruanne sisaldab andmeid kaubalepingute sõlmimise, kontingentide käsitlemise, riigi ostude, kindlustusabinõude kohta transpordi kaitseks jne. Üksikutes aruande osades käsitletakse välja- ja sisseveo arengut. Väljavedu paranes küll pisut pärast suurt tagasiminekut kahe esimese sõjakuu kestel, kuid ei suutnud kaugeltki saavutada enesõjaaegset olukorda. Ent valitsus püüab arendada väljavedu kõikide võimalike abinõudega. Sisseveo areng on rahuldav ning oli võimalus kohale toimetada rahvamajanduses vajalisi eluliselt tähtsaid tooraineid. Sissevedu Hollandi-Indiast oli isegi pisut suurem 1938. a. sisseveost. Läbirääkimistest sõdivate riikidega minister ootab lähemal ajal nähtavaid tagajärgi.

Tööstuse kohta käivas osas konstateeritakse selgesti, et valitsuse poolt sel alal tarvitusele võetud abinõudele ei tule vaadata kui valitsuse valjule kavakindlale majanduspoliitikale. Tööstuspoliitika hõlmab ühelt poolt uusi tööstuse korraldusi ning teiselt poolt rida uusi riiklikke organisatsioone. Hinnapoliitika on sihitud võimalikult stabiilse hindade arengu poole, millega tahetakse vältida võimalust mööda hindade tõstmist. Kuid see ei tähenda veel, et hindade kindlaksmääramine peaks muutuma riigi monopoliks. Tööstuse ja valitsuse vahel ei ole lahkarvamisi hindade kindlaksmääramise suhtes. Praegu on väljatöötamisel üldkorraldus hindade reguleerimise alal, kusjuures tehakse vahet elatisele tähtsate ning teiste hindade vahel. Nii on juba kindlaks määratud hinnad keemiasaadustele, maaõli-saadustele, metallkaupadele, paberile jne.

Eriosa on pühendatud toiduainete jagamisele, kusjuures on kaalumisele võetud küsimus toiduainete jagamise kesknõukogu asutamisest. See osa sisaldab mitmesuguste abinõude loetelu,

millede eesmärgiks on vastu tulla tarbijaskonna sooviavaldusile.

Edasi aruanne tähendab, et seni ei ole olnud veel vajadust tarvitusele võtta abinõusid laevanduse edendamiseks. Nii võiks laevaühenduse Hollandi-Indiast emamaale pärast esialgset tõkestumist tõenäoselt juba lähemal ajal jälle jalule seada.

Välismaalastest võlausaldajate nõudeõiguse kitsendus

Hollandi uus seaduseelnõu näeb ette eeskirju võlgnike kohta, kelle elukoht on väljaspool Hollandit. Selle eelnõuga valitsus tahab vältida võimalust reguleerida Hollandis tülisid ning sisse nõuda võlgu, mis on hoopis võõrad oma riigi huvidele. Küsimus on selles, et pärast sõja puhkemist sõdivate riikide kodanikud sageli katsusid neutraalriikide võlgnike varade peale areste panna. Nimetatud seaduseelnõu järgi piiratakse kohtuotsuste täitmist võlgnike suhtes, kelle elukoht ei ole Hollandis ega Belgias, kellelega on sõlmitud sellekohane lepe. Kohtuotsuse võib täita ainult siis, kui erikomisjon annab selleks loa.

Belgia

Terasetoodang jaanuarikuus 1940. a.

Raua- ja terasetoodang jaanuaris 1940. a. nähtub järgnevast tabelist (tonnides):

	Jaanuar 1940	Jaanuar 1939
Toorraud	305.180	230.870
Toorteras	314.490	203.830
Valmisteras	200.990	161.900
Koks	506.680	405.750
Briketid	185.840	131.900

Šveits

Majanduse esindajate seisukohti Liidunõukogu maksustamiskavade puhul

Šveitsi kaubandus-tööstusühing esitas seisuste-nõukogule avalduse Liidunõukogu poolt ettepandud abinõude kohta riigieelarve korraldamiseks. Ühingu arvates kaubandusel ja tööstusel olid juba miljardilised kahjud, samuti on ka väärtpaberite omanikud palju kaotanud, nii et juba sellepärast ei paista olevat sobiv uusi koormatusi kaitse-ohverdamise nimetuse all peale panna. Riigi võlgu võiks ka teisiti katta, nimelt kaitsemaksude suurendamise teel. Kui see ei aitaks inflatsiooni vältimiseks, siis võiks teha siselaenu ja panna kehtima läbikäigumaksu. Viimaks mainitud maks ei tohiks etendada olulist osa elatiskulude kõrgendamisel. Edasi kaubandus-tööstusühing on jookide maksu suuren-

damise poolt ning arvab, et see maks võiks siis anda 12 milj. asemel 30 milj. franki aastas. Lõpuks soovitatakse veel võtta Šveitsi riigipanga vääringu-kaitsefondist 250 milj. franki.

Vanade inimeste ülekaal ja majandus

Selle puhul esines ettekandega Šveitsi statistikaameti direktor, kes konstateeris, et sündivuse tagasimineku on nii suurenenud, et tänane sündivus-iive ei ole enam küllaldane Šveitsi rahva kogumiku säilitamiseks. Elanike arv Šveitsis langeb 4,1 miljonilt 1940. a. 2,8 miljonini aastal 2000, kui sündivuse kahanemine püsib praegustes piirides. Vanade inimeste ülekaal nähtub sellest, et kuni 20 aasta vanused isikud moodustasid 1900. a. veel 41% kogu elanikkonnast, 1930. a. juba ainult 30% ja 1960. a. nende vanadusrühmade osatähtsus oleks ainult 23%. Seevastu on tugevasti kasvanud rahvakiht, mis on üle 45 a. vana, nimelt 1900. a. oli ses eas 22% kogu elanikkonnast, 1930. a. juba 30% ning 1960. a. võib ette näha, et see osa tõuseb kuni 40%. Seega kasvavad tunduvalt elukindlustuse rahalised kulud. Vanade inimeste ülekaal mõjub majandusele sel kombel, et töötajad peavad kohti pikemat aega kinni ning tootmine muutub kallimaks; see jälle omakorda nõuab ratsionaliseerimist. Muuseas väheneb ehitustegevus ja põllusaaduste nõudmine.

Türgi

Rahvusliku majanduse kaitse seadus kehtima pandud

Türgi ministrite nõukogu otsustas 18. jaanuaril 1940 kehtima panna rahvusliku majanduse kaitse seaduse. Sellega on valitsusel võimalus ulatuslikult vahele segada maa majandusellu, ilma et teda takistaks parlamendi kontroll. Väliskaubanduse alal kavatakse kõvendada väliskaubanduse järelevalvet ning asutada sunduslikke väljaveoühinguid. Niisama ka mäe- ja relvastustööstuses tuleb arvestada riigi vahelesegamist. Selle seaduse kohaldamine toob kaasa kõvendatud riigimajanduse Türgis.

Ameerika Ühendriigid

Briti keeldub Navycert'ide väljaandmisest määrdeõlide tootmiseks erapooletuise riikidesse

Briti saatkond teatas üle 40 firmale Ühendriikides, kes varustavad määrdeõlidega Daanit, Hollandit ja Belgia, et määrdeõlide tagavarad nendes maades on ebanormaalselt kõrged ning et seepärast saatkond ei anna enam Navycert-tunnistusi kuni leppe sõlmimiseni tähendatud riikidega määrdeõlide sisseveo piiramise kohta.

Nagu kuulda, on säärased lepped juba sõlmitud Norra ja Rootsiga.

Toorainete hinna tõus mitme- sugustes maades

Genfis ilmunud rahvusvahelise väljaande kohaselt on toorainete hinnad viimase viie aasta

jooksul märksa tõusnud, näiteks Daanis 55%, Hollandis 42%, Norras 34%, Britis 29%, Rootsis 23% ja Ameerika Ühendriikides 10% võrra. Valmiskaupade hinnad on samuti tõusnud, kuid vähemal määral, nimelt Daanis 15%, Hollandis 16%, Belgias ja Rootsis 14%, Britis ja Norras 12%, Kanadas 8% ja Ühendriikides 3% võrra.

Äride register

Jaauarikuu esimesel poolel

Tegevuse lõpetanud:

(Järg)

135. H. Rohtlaid, Viljandi, Ilmarise 22, toiduainetekauplus.
136. Konstantin Rosenstein, Pärnu, Brackmanni 10, kohvik.
137. R. Rõngas, Kuressaare, Raekoja tn., Linna kaubakuur 7, riide- ja pudukauplus.
138. Herman Rägastik, Kiviõli, Kiriku 4, segakauplus.
139. Küttepuude ladu ja müük H. R. Sachsendahl ja Ko, Tartu, Vaksali 1-a.
140. R. Sachsendahl, Kanepi, veoettevõtte.
141. A. Samm, Nõmme, Ida 25, toiduainetekauplus.
142. G. Sassian, Vändra (s. o. end. V.-Vändra) v., Sõõrike k., segakauplus.
143. „Elita“ V. Savamägi, Petseri, Tartu 38 (enne Turuplats 14), seemne- ja põllutöömashinate osade kauplus.
144. A. Savjalov ja T. Evstafjev, Narva, Suur 13, tubakakauplus.
145. Komisjoniäri „Tajärma“ G. Schapiro, Tallinn, Estonia pst. 15—3.
146. Stepanida Schirnova, Kasepää v., toiduainetekauplus.
147. S. Schmidt, eluk. Tartu, Lao 7, einelaud a.-l. Tormil.
148. E. Sepa, Kambja v., jahuveski.
149. A. Sihver, Narva, Tallinna mnt. 2-a, toiduainetekauplus.
150. Richard Simonson, Tallinn, Kopli 16, vanaraua- ja pruugitud asjade kauplus.
151. Valmisriietetööstus R. Slosin, Tallinn, Lai 7—3.
152. M. Soomuste, Narva, VII Peetri 6, toiduainete- ja piimakauplus.
153. J. Soots, Tallinn, Volta 24, toiduainetekauplus.
154. Ida Spirka, Rakvere, Lai 1, juuksetööstus.
155. Paberi- ja pappkaupadetööstus „Bores“ L. Starrkopf ja K. Järvisto, Tallinn, Toom-Rüütli 7.
156. Anna Süvalep, Tallinn, Öuna 12, toiduainetekauplus.
157. Paul Taal (end. nimi Thal), Türi, Viljandi 20, talurahvatarvetekauplus.
158. O. Talu, Rakvere, Saue 14, aiaäri.
159. P. Talu, Rakvere, Lai 29, seemnekauplus.
160. Teofil Tamm, Pärnu, Riia mnt. 61, toiduainetekauplus.
161. A. Tamme, Mahu (s. o. end. Pada) v., Pikaristi, segakauplus.
162. Valmisriieteäri „Ateljee“ Hans Tarve, Pärnu, Aia 4.
163. Alfons Tols, Tallinn, Pikk 64—1, esindused.
164. Karl Tomasson, Tartu, Pärna 28, villatööstus ja Tartus, Narva 18, lõnga- ja riidekauplus (vt. uued firmad nr. 126).
165. Ado Tombak, Elva, Pikk 14, lina-, vilja-, linaseemnete ostu-müügiäri.
166. Vold. Tombak, Tori v., Ore k., ehitustööde ettevõtte.
167. Martin Tonat, Tallinn, Telliskivi 6, maalritööd.

K/M. TALLINNA TEKSTIIL

M. BRODOVSKY & H. BESPROSVANY

RIIDEKAUBAD

V.-Karja 9

Telefon 446-34

Pärnu 8

168. Vassili Treimann, Tallinn, Toompuiestee 10 (enne Maakri 8), maalritööstus.
169. Jakob Tsukkermann, Rakvere, Lai 24, mütsi- ja pudukauplus.
170. Mihkel Tui, Nõmme, Õie 54, toiduainete- ja piimakauplus.
171. A. Tulpek, Tallinn, Müürivahe 29, segakauplus.
172. Erika Uibo, Misso v., talurahvatarvete-kauplus.
173. Ferd. Unt, Tallinn, Harju 34, speditiooni-äri.
174. Alide Urb, Sangaste v., Kuiksilla turbaraba, toiduainetekauplus.
175. A. Uri, Viljandi, Uku 11, toiduainetekauplus.
176. Leonhard Urm, Tallinn, Liivalaia 70 (enne 38), lihaekspord, lihakauplus, vorstitööstus.
177. Martin Vannas, Tallinn, Uus 27, vana-rauakauplus.
178. „F. Wassermann“, Tallinn, Pikk 7, raamatu-, paberi- ja kirjutusmaterjalikauplus ja kirjastus.
179. A. Vedler, eluk. Tartu, Raekoja 10—3, einelaud a.-l, Kungla.
180. Eugen Vellend, Pärnu, Kuressaare mnt. 74, toiduainetekauplus.
181. Johan Vene, Abja v., Paluoja, pagariäri.
182. Johannes Vergi, Rakvere, Pikk 12, mööbliäri.
183. L. Wichmann, Paide, Pärnu 7, toiduainetekauplus.
184. Raamatukauplus „Bukinist“ Eduard Viira, Tallinn, Vana-Posti 7.
185. Antikvariaat- raamatukauplus „Libraria“ Eduard Viira, Tartu, Võidu 32.
186. Raamatukauplus „Vana Raamat“ Eduard Viira, Tallinn, Pühavaimu 15.
187. Eesti Esinduskontor G. & W. Wilhelmsen, Tallinn, Pärnu mnt. 40—7, välisfirmade esindused graafika j. t. alal.
188. Anna Virtmann, Tallinn, Sõle 6—7, õmblustöökoda.
189. A. Visnapuu, Tartu, Fortuna 3, mööbli-kauplus.
190. V. Vähejaus, Tallinn, Mooni (s. o. end. Astri 3), puuhoov.
191. Jaan Õigus, Tartu, Võru 59, veoäri.
192. Koloniaalkauplus A. Zekul, Petseri, Võru 21.

Jaauarikuu teisel poolel

Registreeritud uued firmad:

1. N. Aasjõe, Tudulinna v., Oonurme k., ja- huveski, veski pidaja Nikolai Aasjõe.
2. R. Adamson, Tartu, Vene 17, juuksetöös- tus, ärip. Richard Adamson.
3. Ksenija Adalbert, Väandra al., Pärnu- Paide mnt. 41, lihakauplus.
4. Tallinna Viilitööstus M. Andemaa ja Ko., Tallinn, Niguliste 14; vanade villide ümber- raiumine; täisühing, täisosanikud Miina An- demaa ja Inge Andemaa, ühingu osakapital Kr. 2.000.—.
5. K. Asmu, Nõmme, Pärnu mnt. 150, pudu- ja kirjutusmaterjalikauplus, ärip. Kustav Asmu.
6. M. Birkenfeldt, Kuressaare, Pikk 23, toiduainetekauplus, ärip. Margareta Birken- feldt.
7. L. Brecher, Tallinn, Tartu mnt. 37, toi- duainetekauplus, ärip. Leena Brecher.
8. S. Eber, Puhja v., Ulila jõujaam, toidu- ainete- ja piimakauplus, ärip. Sam Eber.
9. Elsa Floss, Pärnu, Kalevi 32, ajakirjanduse- kontor.
10. Arthur Frühling, Tallinn, Roosikrantsi 4—1, isiklik agent (raua- ja peenraukauba alal).
11. Paul Gerretz, Nõmme, Kurni 16, tehni- liste artiklite agentuur.
12. Tallinna kammi- ja hambaharjavabrik „Es- tokamm“ M. Ginizisky, Tallinn, Tartu mnt. 105, hoone 11, ärip. Mihail Ginizisky.
13. A. Gleser, Tallinn, Narva mnt. 11—4, ei- nelaud, ärip. Aleksander Gleser.
14. Hans Grüner, Tallinn, S.-Kloostri 18—2, välisfirmade esindused (laboratooriumitar- bed ja keemilised preparaadid).
15. Kodukäsitöökauplus „Vebe“ E. Günther, Tallinn, Pikk 43, ärip. Else Günther (sünd. Falck).
16. Artur Haabu, Tallinn, Vana-Posti 7—10, raadio-, foto- ja muude tehniliste kaupade äri.
17. Laste ja daamide moeateljee „Chic“ A. Haas, Tallinn, Hariduse 13, laste ja daa- mide riiete kauplus, ärip. Aino Haas.
18. V. Hallik, Tallinn, Graniidi 29, lihakaup- lus, ärip. Voldemar Hallik.

Nahakaubad:

tallanahad „UNION“ jne., pastla-, pinsoli- ja raagnahad, saapa pealis- ja voodrinahad, kingsepa- ja sadulsepatar- bed, kalurite ja jahimeeste saapad, toakingad, kalossid, botikud ja mitmesugused kummist jalanõud.

A.-S. „Globus-Union“ jalanõud jällemüüjatele tehaste suurmüügihindadega. Igasugused kerged suvijalanõud

MÜÜK suurel ja väikesel arvul

Naha-, jalanõude ja hobuseriistade kauplus

N. BÖSTROV

Tallinn, Veneturg 1
Telefon: 313-13

Viru väljak, Gonsiori nurgal nr. 3. Tel. 304-50

EESTI PANGA NADALA-ARUANNE

A K T I V A

7. märtsil 1940. a.

P A S S I V A

1. Kattevara:		1. Põhikapital	5.000.000.—
kuld: rahas ja kangides	40.921.590.16	2. Tagavarakapital	1.478.758.84
välisraha	4.984.884.06	3. Eritagavarakapital	4.122.865.94
2. Vahetusraha	1.274.006.51	4. Jooksvad kohustused:	
3. Sisevekslid:		a) pangatähed liikvel	62.476 325.—
kaubavekslid	16.982.795.39	b) jooksvad arved:	
põllumajandusl.	2.408.155.39	valitsuse	18.792.877.92
metsatööstusl.	18.974.—	pankade	10.008 055.10
	19.409.924.78	teised	4.288.514.63
4. Laenud:		5. Muud passivad	19.809.271.13
valitsusele	—		
teistele *)	27.499 414.73		
5. Kinnis- ja vallasvara	3.450.990.86		
6. Muud aktivad	28.435.857.46		
	125.976.668.56		
			125.976.668.56

Kattevara vahetuskord jooksvate kohustustega: 48,04⁹/o.

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 749.336.09.

JUHATUS

Meil on au teatavaks teha, et „Keila Villaketramise ja Kudumistööstus, Deutsch, Sacharov, Schönberg“ täisosanik härra Paul Sacharov kohaliku Saksa rahvusgrupi liikmena on Saksamaale ümber asunud ja on oma osa edasi müünud meie ühingu täisosanikule härra Jüri Schönberg'ile kõigi õiguste ja kohustustega alates 1. jaan. 1940. a.

Ülalnimetatud firma omanikud härrad Ernst Deutsch ja Jüri Schönberg otsustasid mainitud täisühingu tegevust jätkata firma all

Riidevabrik «Keila» Deutsch & Schönberg

ja paluvad kõiki seniseid ärisõpru võtta vastu südamliku tänu neile seni osutatud usalduse eest ning paluvad ka tulevikus kohelda neid sama usaldusega.

Välisbörsid

	L O N D O N								
	29. II	1. III	4. III	5. III	6. III	7. III	8. III	11. III	12. III
New York	—	—	4.02 ^{1/2} -4.08 ^{1/2}	—	—	—	—	4.02 ^{1/2} -4.08 ^{1/2}	—
Berliin	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Helsingi	—	260.—	260.—	—	270.—	267.50	270.—	270.—	—
Stokholm	—	—	16.85-16.95	—	—	—	—	16.85-16.95	—
Kopenhaagen	20.43	20.37	20.37	—	20.25	20.31	20.25	19.93	20.—
Oslo	—	—	17.65-17.75	—	—	—	—	17.65-17.75	—
Riia	—	—	20.56	—	20.43	20.50	20.62	20.25	—
Kaunas	—	23.06	23.06	—	22.93	23.—	23.18	22.75	—
Amsterdam	—	—	7.53-7.58	—	—	—	—	7.53-7.58	—
Pariis	—	—	176 ^{1/2} -176 ^{3/4}	—	—	—	—	176 ^{1/2} -176 ^{3/4}	—
Zürich	—	—	17.85-17.95	—	—	—	—	17.85-17.95	—
Brüssel	—	—	23.70-23.85	—	—	—	—	23.65-23.80	23.60-23.75
Milano	—	—	—	77.—	76.75	77.—	77.50	—	—
Varssav	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Praha	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Budapest	—	—	22.25	—	21.93	22.—	22.18	21.75	—
Tallinn	—	16.18	16.18	—	16.06	16.12	16.25	16.—	—
Moskva	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Madrid	—	—	—	—	—	38.50	—	—	—
Kuld p. u.	168 sh.	168 sh.	168 sh.	168 sh.	168 sh.	168 sh.	168 sh.	168 sh.	168 sh.
Höbe " "	20 ^{1/2}	23 ^{3/16}	21 ^{1/4}	20 ^{15/16}	21 ^{1/16}	—	21 ^{2/16}	21 ^{1/16}	20 ^{18/16}
Plaat. " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	B E R L I I N										
	29. II	1. III	2. III	4. III	5. III	6. III	7. III	8. III	9. III	11. III	12. III
London	9.75	9.80	9.80	9.75	9.75	9.70	9.75	9.80	9.75	9.70	9.70
New York	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493
Helsingi	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05
Stokholm	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35
Kopenhaagen	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10
Oslo	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65
Riia	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80
Kaunas	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98
Amsterdam	132.60	132.45	132.45	132.40	132.40	132.45	132.45	132.45	132.45	132.40	132.35
Pariis	55.20	55.50	55.50	55.50	55.20	55.50	55.20	55.50	55.20	55.—	55.—
Zürich	55.92	55.92	55.92	55.92	55.92	55.92	55.92	55.92	55.92	55.92	55.92
Brüssel	42.10	42.10	42.20	42.18	42.16	42.16	42.20	42.28	42.28	42.32	42.40
Milano	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10
Praha	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600
Tallinn	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50

J. Puhk ja Pojad suurveski saadused

13. III 1940. a.

		Kroonid.		Kroonid	
Nisuütl (hinnad on arvatud ühes valge puuvillase kotiga):				Poolsöre	100 kg 42.—
„Sampo“	100 kg	26.—		Söre	„ 43.—
„Kungla“	„	30.—		Manna	„ 43.—
„Kalev“	„	34.—		Rukkijahu	„ 18.00-19.50
„Eesti parem“	„	40.—		Rukkipütl	„ 26.00-27.00
„Granular“	„	37.—		Nisu pehme - söre	„ 26.00-43.00
				Kaerahelbed	„ 30.50

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros). 13. III 1940. a.

J. Puhk ja Pojad suurveski:		Kroonid			Kroonid
Jahud: rukki	100 kg	18.00—19.50	Raud, sordi	100 kg	36.00—38.00
„ püül	„	26.00—27.00	„ latt-	„	36.00—38.00
„ nisu, pehme—sõre	„	26.00—43.00	Raudvits	„	38.00—44.—
Kaerabelbed (Herkulo)	1 kg	—,30,5	Raudplekk	„	43.00—58.—
A/S. Rotermanni teh :			„ tsingitud	„	66.00—72.00
Jahud: rukki	100 kg	18.50	Raudtalad	„	32.00—33.00
„ püül	„	27.—	Teras, talla, ree	„	36.00—38.00
„ nisu, pehme — sõre	„	25.50—42.00	„ vedru	„	45.00—50.00
Nisu	„	23.00	Malm nr. 2	„	—
Rukis	„	17.00	Inglitina	„	600.00—700.00
Kaerad, sööda	„	—	Seatina	„	60.00—70.00
Odrad, toidu	„	14.—	Vaskplekk, punane	„	200.00—260.—
Seemned: ristikehina, pun., hil.	„	175.—	Vaskplekk, valge	„	180.00—220.—
„ timuti	„	—	Tsinkplekk	„	90.—137.—
Õli, linaseemned ⁰ / ₀ baas	„	—	Masinaõli	„	35.50—36.50
Herned, toidu, rohelistes	„	39.—	Mootoriõli	„	58.00—92.—
Kartulitärklis „Supérieur“	„	31.—	Autoõli, Ameerika	„	102.—135.—
„ „Prima“	„	29.—	A/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivi küt-		
Siirup, kartuli, 42 ⁰ / ₀	„	32.00—34.00	teõli, tsistern	1000 kg	60.00—75.—
Glükoos	„	32.00—34.00	Tsilindriõli, Ameerika	100 „	—
Margariin, kodumaa	„	100.—	Nafta, Vene	„	23.00—24.—
Kakao, Hollandi	1 kg	1 50—2.50	Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid	„	24.00—25.00
Kohv, Rio, Santos jne.	„	—	„ Ameerika „ „	„	—
„ Kesk-Ameerika sordid	„	—	Bensiin, Esimese Eesti Põlevkivi-		
Tee, laht., oranž Pekoe, Tseilon	„	—	tööst. segabensiin, fr. Kohtla, netto ltr.	„	—,55
Tee, laht., oranž Pekoe, Java	„	—	Autobensiin fr. Tallinn	„	—,55
Sidrunid	kast	—	A/Ü. Eesti Kiviõli bensiin „Estolin“,		
Apelsinid	„	—	tsistern. tr. Pall. ühes teedemaks.	„	—,57
Suhkur, peenike, Inglise	100 kg	—	Bensiin, I s., välisbensiin	„	—,59
„ „	„	58.50	Pesusooda, kodumaa	100 kg	—
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun			Seebikivi	„	36.50—38.00
„ Irboska ja Narva	„	3.20—3.85	Värvid, nigros., vees sulav, välism. 1 kg	„	—
„ „ Saksa, fr. Tallinn	„	—	„ tsinkvalge, välism. 100	„	61.00—64.00
„ „ Vene	„	3.20—3.85	„ tinavalge, kodum.	„	124.00—130.00
Heeringad: Šoti „Matties“, I sort, tünn			„ ooker, välism.	„	16.00—23.00
„ Norra	„	47.00	Kunstväetised: fr. Tallinn ja Pärnu		
Liha, sea, I sort	1 kg	1.02—1.12	Superfosfaat 18/20 ⁰ / ₀ , inglise	100 kg	—
Liha, looma, I sort	„	0.47—0.67	„ „ vene	„	—
Õlkoogid, linaseemne	100 kg	15.50—16.25	„ „ „ lahti-	„	6.10
Sojatangud	„	—	Superfosfaat 18/20 ⁰ / ₀ , vene kot-		
Nisukliid	„	10.00	tides fr. piir	„	7.00—7.25
Maapähklikoogijahu	„	—	Toomasjahu 15 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	„	—
Kivisüsi, sepa, fr. Tallinn	1000 kg	50.00—52.50	Segafosfaat 22/23 ⁰ / ₀	„	—
Kivisüsi, auru, fr. Tallinn	„	47.00—48.00	Eesti fosforiit 25/27 ⁰ / ₀	„	—
Koks, gaasi, Tallinna gaasivabr.	1000 kg	75.00	Kaalisool 40 ⁰ / ₀	„	13.—
Koks, kütte	„	80.00	Kainiit 14 ⁰ / ₀	„	—
Kütteturvas (A/s., „Eesti Turbat.“)	„	11.50	Lubisalpeeter 15 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	„	14.75
Turbabrikett fr. vagun Tootsi jaam	„	16.50—17.—	Tšiilisalpeet. 16 ⁰ / ₀ (terakujuline)	„	17.35
Põlevkivi, netto	„	9.00	Lubiammoonsalpeeter 20,5 ⁰ / ₀	„	18.85
Kütteõli, netto	„	58.00	„ 16 ⁰ / ₀	„	13.45
Raskeõli A. B. C.	100 kg	7.25	Väavelhappuammoonium 20,6 ⁰ / ₀	„	15.—
Estobituumen A. B. C. D. E. F.			Nitrofoska (14:14:18 ⁰ / ₀)	„	25.50
„ tünnid br.	„	9.75	Põllukips, jahvatatud, fr. Irboska	„	—
Asfatemulsoon	„ netto	10.25	Tsement		
Asfaltmastiks	„ „	5.75	Portland, Kunda, pütt 170 kg, fr. Rakvere	—	
Katuselakk, vaatides, „ „ br.	„ „	10.25	„ paberikottides	100 kg	2.70
Fenolaat, ...	„ netto	5.25	Kriit, pestud	„	5.20
Karbolilineum „Estokarbolilineum“			Kivitorv	„	14.00—22.50
„ A. B. C. netto	„	8.75—11.75	Puutorv	„	21.—
Raualakk, netto	100 kg	16.75	Lubi, Tallinn, ...	1000 kg	35.—
Immutusõli D. C., netto	„	6.75—7.75	„ fr. Tamsalu	„	22.—
Maanteeõli	„	5.80	Kips, krohvimise, fr. v. Irboska	„	30.—
Viljapuu-karbolilineum, netto	ltr.	0.025	„ krohvimise, fr. v. Tallinn	„	40.00—42.00
Mootorpetrooleum, ...	kg	0.016	Telliskivi, I s., fr. Tallinn	1000 tk.	42.—
Mootornafta	„	0.11,5	Silikaat, I s., fr. vabrik	„	37.00—38.00
Diiselnafata	„	0.11,5			
Putukamürk „Puttox“	„	1.50			

Tulitikud, originaalkast (5000 toosi)	kast	Kroonid	125.—
Tallanahk, Eesti nahast	1 kg	3.35—3.95	
Tallanahk, Ameerika, I s.	1 kg	3.60—4.25	
Linaseemneõli	100 kg	84.00—87.00	
Värnits	100 kg	84.00—87.00	
Piirit., puh., eksp. (eksklv.) fob Tall. hl/alk.	100 kg	45.00—50.00	
Paber, rotatsiooni	100 kg	23.20	
Puuvillane riie, Bjas, netto	mtr.	0.60—0.71	
" " Mitkal " " " "		0.46—0.61	

Lambavill 3. II 1940. a.			
" I sort	1 kg	Kr.	7.50
" II "			6.60
" III "			4.80

Hinnad koos riikliku juuremaksuga.
 Või 1. 6. III 1940. a. Tendents: kindel.
 1. sort 1 kg Kr. 2.09, mis on tulnud sisse 12. II — 2. III 40
 Kaseiin 4. III 1940. a.

Toorkaseiin I s. 1 kg fr. piimatalitus. Kr —.24
 "   "   "   "   "   "   "   "   "   "   "   "   "   "   "   "   "   "
 "   "   "   "   "   "   "   "   "   "   "   "   "   "   "   "   "
 Tendents: kindel. Noteer. hind on maksev toorkaseiini kohta, milles kuivainet 36%.

Lambaliha 8. III 1940. a.
 Eksporditava värskelambaliha hind Tallinna tapamajades headuse järgi 125 senti kg.
 Hinnad on maksvad, kui jääolud lubavad ekspordida.

Peekonsigade nädalahinnad Tallinnas 10. III — 16. III 40
 Peekonsigade tapakaal:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	107	102	—	—
55,5—59 "	—	—	—	—
72,5—75 "	102	98	—	Siseturu-
75,5—80 "	98	Siseturuh.	—	hinnad

Elussigade hindadeks noteeriti:
 kuni 120 kg raskused 74 s. eluskaalu kg.
 121—160 " " 81 " " " "
 161 ja raskemad " " 74 " " " "

Sead eluskaaluga 90—120 kg, olenevalt transpordivõimalustest, võivad minna ekspordiks kas elussigadena või tapetult. Poeginud emiseid ekspordiks vastu ei võeta

Kanamunad. Tendents: ekspordimunadel püsiv.
 8. III 1940. a.

1 kg ekspordimune fr. kogumispunkt	Kr.	1.30
1 " siseturumune "	Kr.	1.20

Kanam. rask. 20—45 gr. 90 snt. kg fr. kogumispunkt.
 Piim. 11. III 1940. a.

Talupidajate poolt müüdava piima hind Tallinnas ühe liitri eest:

I valiku rõõskpiim lahtistes nõudes kaupluste müües . . . . . 14 s. ltr.

I valiku rõõskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües . . . . . 13 " "

II valiku rõõskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües . . . . . 12 " "

II valiku rõõskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües . . . . . 11 " "

Juust 11. III 1940. a. Tendents: kindel.
 Juustu hind noteeriti ilma riikliku juuremaksuta fr. Tallinn.

Sissetul. juustu vanadus peab olema vähem 120 päeva

Eksportjuust: Siseturujuust

Šveitsi juust kuni 80-kg ratas	ja üle		
sort 12 A 133 senti kg	143 s. kg	Šveitsi	1.32
" 12 B 130 " " "	140 " "	Edami	1.30—1.35
" 11 A 125 " " "	135 " "	Backst.	1.15—1.25
" 11 B 122 " " "	132 " "	Tilsiti	1.15—1.25
" 10 A, B, C 128 " " "	128 " "		
	Konserv.	35% rasva	115—140
		45% " "	135—200
		50% " "	210

Lina d. 8. III 1940. a. Tendents: vaikne.

Lina kokkuostuhinnad sentides the kg eest franko kokkuostja ladu riiklike standardsortide alusel (s. o. sortide eest, mis vastavad Põllutöministeeriumi

lina väljaveo kontrolli nõuetele nii omaduste kui ka harimise ja sidumise poolest):

		Petseri- ja Mugal Võrumaal	Eestis
		Kroonid	
Lina, ristna R		198	188
hoffsdreiband HD		189	179
dreiband D		180	170
ordinäärdreiband OD		171	161
liivi ordinäärdreiband LOD		162	152
takupraak H		153	143

Takud I	1 kg	133
" II	"	123
" III	"	111
" IV	"	96
" ehituse	"	20—25

Kartulid: 4. III 1940. a. Tendents: püsiv.
 1. Sõõgikartul:

Virurannal . . . . . kv. Kr. —
 Läänerrannal . . . . . " " —

2. Seemnekartul: „Majesteet“ . . . . . " —
 Seemnekartuli hind 100% ekspordikõlvulise vabrikliku eest vastavalt tunnustamise klassile.

3. Tööstuskartul: — tärgklise kg
 tärgklisevabrikuis — " " "
 Põhja-Eesti piiritusevabrikuis 16—18 s. " "
 või kv. Kr. 3.20—3.50

Kalad 4. III 1940. Ekspordikõlvulised fr. rannik.
 Lõhe marjaga, värskel, kaal alat. 6 kg. kg snt. —
 Lõhe niisaga, värskel, kaal alat. 6 kg " " —

Tendents:
 Angerjas, elus, rändangerjas, kaal alates 400 g —
 —do— elus paigaangerjas . . . . . kg snt.

Tendents:
 Koha, värskel, alates 38 cm, kuni 1 kg " " 75
 Tend.: kindel.

Koha, kaal 1—3 kg Tend.: kindel. " " 100
 Haug, elus, sumpades kg . . . . . " " —
 Haug, mere, värskel, valik 1—3 kg Tend. kin. " " 63

Haug, järve, " " " " " " 61
 Ahven, värskel, alat. 150 g " " " " " " 35
 Ahven, 60—150 g " " " " " " —
 Tursk, värskel, sula, kaal alat. 1 kg Tend. " " 10
 kind. roogitud, ilma peata, kaal alates 650 gr . . . . . " " 18

Aiasaadused. 8. III 1940. a.
 Öunad: ekspordikõlvulised, fr. Tallinn, pakkimiskuludeta fr. kokkuostupunkt:

sügissordid . . . . . —
 talvesordilised: I valik . . . . . —48
 II " . . . . . —40

Tendents: püsiv

Jõhvikad: ekspordikõlvulised, franko kokkuostupunkt, pakkimiskuludeta . . . —35
 Tendents: püsiv.

Kurgid: konservitud, plekktoosid 5 kg fr. ladu Tallinn . . . . . 2.70 toos
 Tendents: kindel.

Sigurid: ekspordikõlvulised, fr. kokkuostupunkt, pakkimiskuludeta . . . . . —
 Tendents:

Sibulad: ekspordikõlvulised, fr. kokkuostup. —
 Tendents: rahulik.

Toornahad 8. III 1940. a.
 Hinnad olid maksvad vastuvõtupunkt 11. III — 17. III 1940. a.

Hobusenahad: soolatud, 17 kg ja üle; värsked 20 kg ja üle. . . . . Kr. 13.— tükk

soolatud, alla 17 kg; värsked, alla 20 kg . . . . . " " 9.00
 praak . . . . . " " 5.00
 Tendents: kindel.

Veisenahad:	
pullinahad värsked I	Kr. 1.10 kg
" " II	" 1.— "
lehma- ja mullikanahad värsked I	" —.90 "
" " II	" —.80 "
" " praak	" —.65 "
pullinahad soolatud I	" 1.30 "
" " II	" 1.15 "
lehma- ja mullikanahad soolatud I	" 1.10 "
" " II	" —.96 "
" " praak	" —.82 "

Tendents: kindel.

Vasikanahad: kerged, värskelt kuni	
3½ kg ja kuivad	" 5.50 tükk
rasked, värskelt kuni 3½ kg ja üle	" 1.75 kg
praak	" 4.00 tükk

Tendents: kindel.

Lambanahad:	
I OJ	Kr. 4.10 tükk
II J	" 3.50 "
III L	" 2.75 "
IV K	" 2.25 "
V praak	" —.80 "

Tendents: kindel.

Karusnahad 1. III 1940.

fr. vastuvõtupunkt	
I. Kasvanduse karusnahad	Kr. — tk.
II. Jahi-karusnahad: Tendents:	
metsjänes, täisväärt. püsiv (1/1)	" 0.50 "
punane rebane " (1/1)	" 18.— "
tuhkur " (1/1)	" 8.— "
nirk " (1/1)	" 2.75 "
orav " (1/1)	" —.80 "
naarits " (1/1)	" 22.— "
mäger " (1/1)	" 3.— "

III. Hõberebasenahad:	
1) mustad ja tumedad, täisväärt. (1/1) Kr.	tk.
2) 1/4 hõbe " (1/1) "	" "
3) 1/2 " " (1/1) "	" "
4) 3/4 " " (1/1) "	" "
5) täishõbe, " (1/1) "	" "
6) vigastatud "	" "

Tendents:

Metsamaterj. hinn. fr. laduplats Tallinn. 13. III 1940.	
Palgid: kuusk ja mänd	thm. kr. 16.00—19.00
Plokk-palgid	" " 30.00—33.00
Pakud: kuusk	" " 12.—
" mänd	" " 12.—
Paberipuud — sulfiit	r.-m. " 10.00—12.00

Paberipuud — sulfaat, fr. Kehra	
laduplats, 75% kooritud r.-m. kr.	7.—
Paberipuud — sulfaat, fr. Kehra	
laduplats, 30% kooritud	kr. rm. 6.20
Paberipuud — sulf.-haab. fr. Kehra	
laduplats, 30% kooritud	r.-m. Kr. —
Toepuud	" 8.00—9.00
Pakud: kask	thm. " 17.00—30.00
lepp I sort	" 35.00
" II "	" 19.00
haab I "	" 35.00
" II "	" 25.00
saar	" 18.00—30.00
Prussid	thm. " 34.00—38.00

Saetud materjal: plangud +	
25% laudu: alus 7":	
" kuusk u/s	" 39.00
" " IV sort.	" 35.00
" mänd u/s	" 38.00
" " IV sort.	" 34.00
Kastilauad	" 50.00—60.00
Krohviliistud	tk. " —
Lüprid 25 cm × 25 cm × 272 cm	" " —

Tendents: tõusev.

P r a h i d.

Lina	
Tallinn — Stettin	1000 kg Rmk. 24.00
" — Gent	1016 " sh. —
" — Dundee	" " —

Puumaterjalid. Standard	
Tallinn — London	" sh. —
" — Hull	" " —
" — Manchester	" " —
" — Grangemouth	" " —
" — Belfast	" " —
" — Dundee	" " —
" — Antwerpen	" " —
" — Gent	" " —
" — Rotterdam	" " —
" — Amsterdam	" " —

Sõrakaup.	
Tallinn — Stettin	1000 kg Rmk. 14 40—54.—
" — London	1016 kg sh. —
" — Stokholm	1000 kg Rkr. 20.00—100.—
" — Stettin, või	tünn Rmk. 1.50
" — London	" sh. —

Kartulid.

Tallinn—Stokholm	1000 kg Ekr. 30.—
----------------------------	-------------------

Toiduainete turg

London 13. III 40.

Bacon , kaal 112 Ingl. naela. maks. hind sh. 113/6	
12. III 40.	
Nisu , kaal — 496 Ingl. n. = 225 kg.	
Northern Manitoba	sh. 31/10 1/2
27. XII 39—31. I 40.	
Jahu , kaal — 140 Ingl. n. = 62,5 kg	
Good Canadian	sh 12/-
10.—31. I 40.	
Odrad , kaal — 112 Ingl. n. = 50 kg „	8/-
Kaerad , „ „ „ = 50 kg „	11/-
Linad , cif per tn.	
Livonian, Basis Risten	nom. £ —
13. III 40.	
Või . Manchester.	
Eesti	maks. sh. 143/-

H a m b u r g.

Nisu.	
Sisemaa, 50 kg eest	Rmk. noteerimata
Manitoba I, cif 100 kg eest term. \$	" "
Hard Atlantic	" "
Rukis , 1000 kg eest.	
La Plata, Hamburgis	sh. "
" " Amsterdamis	" "
Suhkur.	
Toores	sh. "
Belgia	" "
Hollandi	" "
Riis , Burmah II	Rmk. "

Väärtpaberite kursid Tallinna börsil 29. II 1940. a.

Väärtpaberid	Nomin. väärt.	Vimane divid.	Tehitud	Ostjad	Müüjad
1927. a. 7% E. V. välisl.	\$ 1000	—	—	3800	—
100	—	—	—	1700	—
Riigik. pantk. võõrandat. maade eest tasu maksm. s. A. B. C. (55 a.) 2.66%	100	—	—	60	—
5% E. V. Majandusm. võlakirj.	100	—	—	100	—
Majandusmin. rahandusosakonna pantkirjad:					
seeria D. (20 a.) 2.66%	100	—	—	45	—
" E. (20 a.) 2.66%	100	—	—	50	—
" F. (9 a.) 2.66%	100	—	—	20	—
Pikal. P.: pantl. (20 a.) 6%	5000	—	—	5000	—
" " 6%	1000	—	—	1000	—
" " võlakirjad (20 a.) 5%	5000	—	—	5000	—
" " (5 a.) 5%	5000	—	—	5000	—
" " (5 a.) 4 1/2%	5000	—	—	5000	—
" " (5 a.) 4%	5000	—	—	5000	—
4 1/2% E. Maap. pantl. (7. s.)	100	—	—	100	—
4 1/2% " " (8. s.)	100	—	—	100	—
4 1/2% " " (9. s.)	100	—	—	100	—
4% Asunduskapit. võlakirj.	100	—	—	85	—
4% Asundusk. võlakirj., mis antud E. Maap. poolt krediiditasutust. nende nõudm. ümberlaenust.	100	—	—	—	—
6% E. Hüpot.-p. pantlehed	100	—	—	89	—
5% E. Maakrediit. riigi poolt garanteerit. pantl.	100	—	—	95	—
5% E. Maakrediit. pantl.	100	—	—	—	—
Aksiad: Eesti Pank	50	9%	—	65	—
Krediit Pank a.-s.	50	7 1/2%	—	—	—
Pärnu Krediit Pank	50	4%	—	—	—
Tartu Tööstuse Pank, a/s.	50	5%	—	—	—
Balti Puuvilla ketr. ja kud. vabr. a/s.	50	3%	—	—	—
Eesti elektrimasin. ehituse a.-s., end. „Volta“	100	8%	—	—	—
„Eesti Union“ kindl. a/s.	50	6%	—	—	—
„Ephag“ Eestim. rohu- ja apteegikaub. ühing	100	9%	—	—	—
Eestimaa trükikoda a/s.	50	—	—	—	—
„Ilmarine“ a/s.	100	—	—	—	—
„Fr. Krull“ a/s.	50	8%	—	—	—
„Hansa“ kindl. a/s.	50	10%	—	—	—
„Kinnisvara“ o/üh.	50	6%	—	—	—
„Kütte Jõud“ a/s.	100	—	—	—	—
„Majaomanik“ kinnisvarede kasut. o/ü.	50	7%	—	—	—
„Massoprodukt“ a/s.	50	—	—	—	—
„Mootor“ o/ü.	1000	8%	—	—	—
Narva Kirjastusühisus	50	5%	—	—	—
Piirit. puhašt. vabr. o/üh.	500	3%	—	—	—
„Polaris“ Eesti kindl. a/s.	50	12%	—	—	—
„Port-Kunda“ a/s.	50	6%	—	—	—
Põhja kindlustuse a/s.	50	8%	—	—	—
Saku õlletehase a/s.	50	5%	—	—	—
C. Siegel a/s.	50	5%	—	—	—
Sindi Tekstiilvabrikute Üh.	50	—	—	—	—
Türi Pab. ja Puup.-v. a/s.	50	—	—	—	—
„Ühiselu“ a/s.	50	—	—	—	—
O/ü. „Tarlon“	50	—	—	—	—
Kreenh. Puuvillas. Man. o/u.	5000	1 1/2%	—	—	—
„Eesti Kiviõli“ a/ü.	50	—	—	—	—
O/ü. R.-el.-t. Tehas „Ret“	100	10%	—	—	—
A/S. Tall. Laevaühisus	50	12%	—	—	—
O/ü. „Elamu“	50	7%	—	—	—
A/S. A. Rosenwald & Co.	250	—	—	—	—
K.-o/ü. „Loodus“ põhiosat.	50	7%	—	—	—
" eelisosatäh.	50	10%	—	—	—
O/ü. „Ilutrükk“ põhiosatäh.	50	8%	—	—	—
" eelisosatäh.	50	8%	—	—	—
A/S. „Eesti Fosforiit“	50	—	—	—	—

Kroonides

Tallinna fondibörsi kursisedel

		7. III 1940	8. III 1940	9. III 1940	11. III 1940	12. III 1940	13. III 1940
London 1 naelsterl.	O. M.	—	16.55	—	—	—	—
	M.	17.25	17.25	17.25	17.25	17.25	17.25
New York dollar	O. M.	4.17	4.17	4.17	4.17	4.17	4.17
	M.	4.23	4.23	4.23	4.23	4.23	4.23
Berliin	O. M.	167.50	167.50	167.50	167.50	167.50	167.50
	M.	170.50	170.50	170.50	170.50	170.50	170.50
Berliin (clearing) 100 s. riigim.		160.00	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00
Helsingi 100 soome m.	O. M.	—	8.59	8.59	8.59	8.59	8.59
Stokholm 100 rootsi kr.	O. M.	99.50	99.50	99.50	99.50	99.50	99.50
	M.	100.50	100.50	100.50	100.50	100.50	100.50
Kopenb. 100 daani kr.	O. M.	80.75	80.75	80.75	80.75	80.75	80.75
	M.	81.75	81.75	81.75	81.75	81.75	81.75
Oslo 100 norra kr.	O. M.	94.50	94.50	94.50	94.50	94.50	94.50
	M.	96.00	96.00	96.00	96.00	96.00	96.00
Riia 100 latti	O. M.	77.75	77.75	77.75	77.75	77.75	77.75
	M.	79.50	79.50	79.50	79.50	79.50	79.50
Kaunas 100 litti	O. M.	68.00	68.00	68.00	68.00	68.00	68.00
	M.	69.50	69.50	69.50	69.50	69.50	69.50
Amsterd. 100 floriini	O. M.	222.50	222.50	222.50	222.50	222.50	222.50
	M.	226.50	226.50	226.50	226.50	226.50	226.50
Pariis 100 prants. fr.	O. M.	9.40	9.40	9.40	9.40	9.40	9.40
	M.	9.70	9.70	9.70	9.70	9.70	9.70
Zürich 100 helv. fr.	O. M.	94.00	94.00	94.00	94.00	94.00	94.00
	M.	96.00	96.00	96.00	96.00	96.00	96.00
Brüssel 100 belgat	O. M.	70.50	70.50	70.50	70.50	70.50	70.50
	M.	72.00	72.00	72.00	72.00	72.00	72.00
Milano 100 liirat	O. M.	21.25	21.25	21.25	21.25	21.25	21.25
	M.	21.75	21.75	21.75	21.75	21.75	21.75
Milano (clearing) keskm. kurs.		—	—	—	—	—	—
		21.29	21.29	21.29	21.29	21.29	21.29
Varssav 100 slotti	O. M.	—	—	—	—	—	—
Kuld puhas üks gr.	O. M.	—	—	—	—	—	—

Põllumeeste Keskpank

Tallinn, Vabaduse puistee nr. 1.

Telefonid: 444-38, 444-36 ja 471-73.

Aktiva		Äriseis 1. jaanuaril 1940. a.		Passiva	
Kassa, pangad, väärtused	Kr. 1.190.173.29	Äriosakapital	Kr. 325.100.—	Tagavarakapital	Kr. 615.100.—
Laenud	" 7.806.301.24	Hoiusummad	" 4.376.466.89	Vekslite rediskont	" 2.419.053.44
Korrespondendid	" 246.533.52	Laenud teistes krediitasutistes	" 1.543.618.—	Korrespondendid	" 125.051.70
Garantiide deebitorid	" 331.729.38	Väljaantud garantiid	" 331.729.38	Tulud	" 38.935.02
Vallasvara	" 6.251.43	Muud passivad	" 67.074.96	1939. a. puhaskasu	" 106.432.69
Kulud	" 8.471.63				
Muud aktivad	" 34.001.59				
	Kokku: Kr. 9.623.462.08			Kokku: Kr. 9.623.462.08	

Väärtused kindlustuse depoo	Kr. 10.492.103.72	Inkasso dokumendid	Kr. 123.552.15
		Hoiule võetud väärtused	" 261.290.—
		1939. a. läbikäik	Kr. 368.000.000.—

Kulud		Kulud-tulud 1939. a.		Tulud	
Valitsemis- ja ärikulud	Kr. 122.313.30	Saadud 0/00, komisjon ja porto	Kr. 431.046.01	Mitmesugused tulud	" 92.507.95
Makstud 0/00, komisjon ja porto ning mitmesugused kulud	" 294.807.97				
1939. a. puhaskasu	" 106.432.69				
	Kokku: Kr. 523.553.96			Kokku: Kr. 523.553.96	

JUHATUS.

Kaubandus a.-s. „Tööstustarve“

Äriseis 31. detsembril 1939.

Aktiva		Passiva	
Kassa	1.310.92	Aktsiakapital	50.000.—
Jooksev arve pankades	332.80	Tagavarakapital	3.648.90
Deebitorid	21.328.89	Amortisatsioonikapital	385.52
Aktsionärid	13.900.—	Kontokorrent arve pangas	8.836.09
Nõudevekslid	1.741.36	Kreeditorid	18.868.71
Kaubad	48.581.61	Uleminevad passivad	1.633.43
Eelmaksud	5.—	Kindlustusvekslid	15.000.—
Tagatised	80.—	1939. a. puhaskasu	9.279.80
Vallasvara	3.855.22		
Uleminevad aktivad	1.516.65		
Kindlustusvekslite depoo	15.000.—		
	107.652.45		107.652.45

Kasude ja kahjude arve.

Deebet		Kredit	
Kulud	54.608.85	Tulud	63.888.65
Puhaskasu	9.279.80		
	63.888.65		63.888.65

AKTSIA-SELTS TALLINNA LAEVAÜHISUS

Ärisesis 31. detsembril 1939. a.

Aktiva

1. Kassa, välisraha ja jooksvad arved pankades . . . . .
2. Nõudevekslid portfelligis ja inkassoks
rediskontos . . . . .
3. Väärtpaberid . . . . .
4. Kinnisvarad (majad, krundid) . . . . .
5. Vallasvarad (kontori siseseaded) . . . . .
6. Mitmesugune vallasvara . . . . .
7. Laevad ja laevade osad laevaühinguis . . . . .
8. Laevade inventarid . . . . .
9. Kaubad ladudes . . . . .
10. Deebitorid:
  - a) kaptenite avansid . . . . .
  - b) laevaomanikud (disponendi arved) . . . . .
  - d) laevaagendid sise- ja välismaal . . . . .
  - e) kauba ostjad ja muud deebitorid . . . . .
11. Veoabinõud . . . . .
12. Omadele ja välislaevadele ettemaksetud kulud
(kinnitus, õlid, söed jne.) . . . . .
13. Laevade klassiuendamised . . . . .
14. Tagatised ja ettemaksetud kulud . . . . .
15. Üleminevad summad . . . . .
16. Deponeeritud summade deebitorid . . . . .

	8.222,26	429.360,64	
	323.967,28	332.189,54	
		41.520 —	
		99.106 —	
		36.307,84	
		11.070,50	
	1.570,128 —		
	81.304,70	1.651.432,70	
		211.932,77	
	7.708,46		
	219.510,84		
	485.754,45		
	106.068,98	819.042,73	
		17.950 —	
		59.424,49	
		33.100 —	
		6.104,28	
		11.815,04	
		191.475 —	
		3.951.901,53	

Passiva

1. Aktsiakapital:
  - a) laevade osakonna kapital . . . . .
  - b) teiste osakondade kapital . . . . .
2. Teised kapitalid:
  - a) tagavarakapital . . . . .
  - b) amortisatsioonikapital . . . . .
  - d) tööliste kindlustuskapital . . . . .
  - e) laevade juuresoetamise ja laevaprahtide tagamise erireservid:
    1. tingimustega . . . . . Kr. 71.780.—
    2. maksustatud . . . . . " 78.220.—
3. Kontokorrent- ja hüpoteeklaenuid . . . . .
4. Kreeditorid:
  - a) laevade kaptenid . . . . .
  - b) laevaomanikud (disponendi arved) . . . . .
  - d) laevaagendid sise- ja välismaal . . . . .
  - e) kauba muretsejad ja muud kreditorid . . . . .
5. Vekslite rediskont . . . . .
6. Maksta laevade osarahad laevaühinguis . . . . .
7. Maksta dividendid . . . . .
8. Laevade ettesaadud tulud ja maksmata kulud . . . . .
9. Majadest ettesaadud tüüriaha . . . . .
10. Üleminevad summad . . . . .
11. Deponeeritud summad . . . . .
12. Puhaskasu: 1938. a. kasu ülekanne . . . . .
1939. a. kasu . . . . .

	200.000 —		300.000 —
	100.000 —		
	66.300 —		
	1.137.145,69		
	7.836,03		
		150.000 —	
		1.361.282,49	
		388.986,03	
	73.111,38		
	181.712,92		
	355.444,68		
	260.050,52	870.319,50	
		323.967,28	
		176.153,55	
		4.609,90	
		2.579,83	
		630 —	
		102.105,99	
		269.100 —	
	330,45		
	151.832,01	152.162,46	
		3.951.901,53	